

בתי המשפט בדלת ים סגורות

בית משפט לענייני משפחה ירושלים

תמש 021342/04
תמש 021345/04

24/06/2008

בפני: כב' השופטת נילי מימון
סגנית נשיא לענייני משפחה במחוז ירושלים

בעניין:

א.ש.

ע"י ב"כ עו"ד

אהרון טירר

התובע

נגד

ד.ש.

ע"י ב"כ עו"ד

משה יצחק הלוי

הנתבעת

כתבי עת:

[שחר ליפשיץ, "על נכסי עבר, על", משפטים, כרך לד 627](#)

[ג' טדסקי, "איזון המשאבים בין בני", הפרקליט, כרך ל 76](#)

חקיקה שאוזכרה:

[חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973: סע' 4, 5, 5\(א\), 8, 11](#)

מיני-רציו:

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – איזון משאבים

מה דינם של השבחות ופירות של נכסים שאינם ברי איזון?

הצדדים נישאו זל"ז כדמו"י בשנת 1988 ולפני מספר שנים עלתה מערכת היחסים על שרטון אולם הם טרם התגרשו. התובע הוא רופא בכיר בבי"ח והנתבעת סטודנטית למשפטים במכללה. הדיון מתמקד בתמ"ש 21342/04 ותמ"ש 21345/04 שהן תביעות רכושיות שהגישו התובע והנתבעת זה כנגד זו. ביסוד המחלוקת ניצבת סוגיית הזכויות בהשבחת נכסי הירושה (הרבים) של הנתבעת ופירות נכסי הירושה, אשר לאורך כל חיי הנישואין שימשו כמרכיב עיקרי ביותר, בפרנסת המשפחה. לטענת התובע, השבחות ופירות של נכסים שאינם ברי איזון ("נכסים חיצוניים"), אשר נוצרו כתוצאה מעבודה והשקעה של בן הזוג שהוא בעל הנכסים, במהלך הנישואין, כבענייננו, הם ברי איזון. מנגד טוענת הנתבעת, כי השבחות ופירות של נכסים שאינם ברי איזון, אף הם אינם ברי איזון, זאת מכוח הוראת סעיף 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג. מה גם שהתובע לא הוכיח שעבדה בעסק המשפחתי באורח קבע, ואף לא הוכח שנכסי הירושה הושבחו. יודגש כי שני הצדדים מסכימים על חלוקת הרכוש עתה (בטרם הגירושי) וכי מועד הקרע ויום חישוב ואיזון המשאבים יהיה ביום הגשת התביעה הראשונה.

ביהמ"ש לענייני משפחה פסק כי:

התביעות הרכושיות: כעולה מדברי המלומד טרסקי, זהותו של נכס, במישור של יחסי הממון בין בני זוג, היא בראש ובראשונה נגזרת של הנסיבות שאפפו את הצטרפותו למצבת הנכסים; משכך, יש להבחין בין פירות והשבחות שהן תוצאה של נסיבות חיצוניות לבין פירות והשבחות שהן תוצאה של השקעת עבודה או משאבים. בעוד השבחה הנובעת מנסיבות חיצוניות, כגון תנודות בשוק ההון או בשוק הנדל"ן וכיוצ"ב, הינה במהותה הנכס עצמו ללא התערבות הבעלים או בן-זוגו ולפיכך, יש לזהות השבחה ממין זה עם הנכס, ולהחיל עליה את אותו הדין החל על הנכס קרי – הוצאה מגדרי האיזון כאשר הנכס עצמו איננו בר איזון. הרי השבחה הנובעת מעבודת בעל הנכס, בן זוגו או שני בני הזוג, או מהשקעת משאבים משותפים של בני הזוג, בתקופת הנישואין, שונה כליל באופיה, וניתן להתייחס אליה כאל תוספת לנכס העומדת בפני עצמה, קרי לנכס חדש ועצמאי, אשר הושג כתוצאה ממאמץ של מי מבני הזוג בתקופת הנישואין, ובתור שכזה – לנכס בר-איזון. יודגש כי גם בנסיבות בהן הושקעה עבודה ממשית על ידי בעל הנכס, ורק על ידו, ובעקבות השקעה זו השביח הנכס, תיכלל השבחה באיזון הנכסים אף שהנכס עצמו יותר מחוצה לו. הוא הדין כאשר השבחת נכס שאיננו בר איזון נעשתה ע"י נכס בר איזון.

בכל הנוגע לפירות, עמדת פרופ' טרסקי הינה כי, יש לפרש את שתיקת חוק יחסי ממון בין בני זוג, כהסדר שלילי, שמשמעותו כי דין הפירות להיכלל באיזון. מאידך, עמדת מותב זה, היא כי העדר ההתייחסות המפורשת לפירות הנכסים החיצוניים במסגרת סעיף 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג, מביאה למסקנה כי הם עצמם נחשבים, באופן עקרוני, לנכס חיצוני. עם זאת, דין פירות הנכס כדין השבחות כלומר, יש מקום לבחון את הנסיבות שהביאו לתנובת הפירות, כשם שנעשה ביחס להשבחות, שאף הן, באופן בסיסי ועפ"י לשון החוק, בגדר נכס חיצוני. כאשר במקרים בהם הפירות הם רק פועל יוצא של הנכס המניב עצמו, ולא של משאבים שהושקעו בו (כגון דמי שכירות) – אין כל הצדקה להבחין בין הדין החל על ה"עץ", קרי, הנכס עצמו – לבין זה החל על פירותיו. לעומת זאת, פירות שהניב נכס כתוצאה מעבודת בעליו, בן זוגו, או שני בני הזוג, או מהשקעת משאבים משותפים של בני הזוג, בתקופת הנישואין, הם בגדר נכס בר-איזון.

במקרה דנן, דרישת התובע – לאחר שנהנה כל השנים מסכומים חודשיים שוטפים ואחרים, ששימשו לכיסוי כל הוצאות המשפחה ברמה כלכלית גבוהה לקבלת מחצית מהשבחת נכסי הירושה עצמם, איננה נראית הוגנת או צודקת. ויש להשאיר בצריך עיון את השאלה האם היה מקום לזכות את התובע

הן בהכנסות החדשיות השוטפות ברמה הגבוהה כפי שזכה בהם למעשה, שכן הוא עצמו כמעט שלא השתתף, והן במחצית מהשבחת נכסי הירושה במידה והושבחו האם לא היתה בכך קבלה כפולה של זכויות מנכסי הירושה.

מכל מקום, על מנת שתקומנה לתובע זכויות בהשבחת נכסי הירושה של הנתבעת, עליו להוכיח כי נכסי הירושה אכן השביחו וכי השבחה זו היא תוצר של עבודה ממשית שהשקיעה הנתבעת בתקופת הנישואין. אולם זאת לא הוכח. ראשית נקבע, כי הנתבעת לא השקיעה עבודה ממשית – ובודאי לא עבודה ברמה הניהולית שיש בה כדי להשפיע על ערכם של נכסים – מנכסי משפחה. ודי בכך לקבוע, כי אין לתובע כל זכויות בהשבחה אם היתה. עם זאת, ולמען הסר ספק, ביהמ"ש בחן גם את סוגיית ההשבחה, וקבע כי "נכסי לונדון" אשר לגביהם טען התובע כי הם גלגול (או תחלוף) של השבחת נכסי הירושה, שייכים לאם, כי לא הושבחו מכספי השבחת החברה בארץ שכן הלוואה הוחזרה ואף אם הושבחו מכספי החברה בארץ לנתבעת אין חלק בכך וברי כי לתובע אין בהם זכויות כלשהן.

דירת הצדדים/מטלטלין: עצם רישום הדירה שווה בשווה ללא קשר מי מהצדדים השקיע יותר כספים מהאחר לרכישתה, מצביע על כך שכוונת הצדדים היתה כי הזכויות בדירה יהיו משותפות בחלקים שווים לצדדים ותרומתה העודפת של הנתבעת לרכישת הדירה על פני זו של התובע מהווה מתנה ממנה אליו. אין ניתן לגלגל עתה הגלגל אחורנית ולדרוש חלוקת הזכויות עפ"י גובה ההשקעה. הוא הדין לעניין השיפוצים בבית, והמטלטלין לרבות הרכבים, על אף שרוב המימון היה מהנתבעת, נראה כי היתה הסכמה להשקעה לא שווה של הצדדים, והענקת עודף ההשקעה של הנתבעת לתובע מהווה מתנה. לפיכך נקבע, כי הצדדים הינם בעלי זכויות שוות בבית בנכסים אלו והם/ תמורתם תחולק שווה בשווה בין הצדדים.

החזר הלוואות לשותפות: ביהמ"ש דחה את טענת הנתבעת כי יש לחייב את התובע להחזיר יחד עמה הלוואות שנטלה מהשותפות שהוקמה עם אימה ואחותה לניהול נכסי הנדל"ן, ואשר שימשו את משק ביתם של הצדדים שנים רבות, לאור הסכם בינה לבין שותפיה אמה ואחותה כי יכולה למשוך כספים מהשותפות כמו גם השותפות האחרות, אולם יהיה עליה להשיב סכומים אלה המהווים למעשה הלוואה מהשותפות. שכן מדובר בהסכם בין הנתבעת לשותפיה ואשר לא הודע לתובע. התובע הבין שהכספים ניתנים כמתנה מתוך כוונה לשימוש בהם ללא חובת החזר, וכך התנהלו הצדדים משך שנים רבות, אין ניתן לחייבו עתה בהחזר רטרואקטיבי של שנים של סכומי ניהול כלכלת הבית והוצאותיו.

מוניטין אישי – בפסיקה כבר הובעה הדיעה כי מוניטין אישי הוא נכס בר חלוקה האמור להיכלל גם במסגרת איזון המשאבים בין בני זוג. יש לבחון את הויתור שעשה כל אחד מבני הזוג עבור העזר שכנגד ואת הפער שנוצר בין בני הזוג עקב הנישואין, ולאזן אותו בכסף או בשווה כסף. אלא שבענייננו, אף שנטל הבית והמשפחה הוטל בחלקו הארי על כתפי הנתבעת, הרי לא נכפה עליה ויתור משמעותי מבחינה מקצועית ואין ענייננו במקרה בו הוקרבה התפתחותו המקצועית של אחד מבני הזוג, על מזבח זו של בן זוגו. בנסיבות אלו אין הצדקה לאיזון "נכסי הקריירה" שרכש התובע במהלך שנות נישואיו לנתבעת. ואף אם היה מקום לקבוע חלוקת מוניטין אישי של התובע ברי שהיה מקום לעשות כן גם ביחס לתובעת אשר הינה תלמידת מכללה למשפטים, ויש צפי שתפתח מקצועית וכלכלית.

כן הוכרעו המחלוקת לעניין חשבונות הבנקים, וחלוקה שווה בזכויות הסוציאליות של הצדדים.

פסק דין

מונחות בפני ארבע תביעות שהדיון בהן אוחד.

[תמ"ש 21342/04](#) ותמ"ש 21345/04 הן תביעות רכושיות שהגישו תובע ונתבעת זה כנגד זו. תמ"ש 21343/04 היא תביעת מזונות שהגישו בנות הצדדים, באמצעות אמם, כנגד אביהם, ותמ"ש 21346/04 היא תביעה לתשלום דמי שימוש שהגישה הנתבעת כנגד התובע.

למען הנוחיות ייקרא התובע [בתמ"ש 21342/04](#) – הוא הנתבע בתמ"ש 21345/04 – "התובע", והתובעת בתמ"ש 21345/04 – היא הנתבעת [בתמ"ש 21342/04](#) – תיקרא "הנתבעת".

פסקי דין ינתנו בנפרד, פסק דין בתביעות הרכוש [תמ"ש 21342/04](#) ותמ"ש 21345/04, ובנפרד, פסק דין בתביעות המזונות ופסק דין בתביעת שכר דירה ראוי.

הרקע לתביעות

התובע והנתבעת נישאו זל"ז כדמו"י ביום 1988...

מנישואיהם נולדו להם 3 בנות:

ע. – ילידת 1988, בגירה

ש. – ילידת 1990, קטינה

או. – ילידת 1997, קטינה

התובע הוא רופא בכיר בבית החולים ... הנתבעת לומדת משפטים במכללת קרית אונו.

לפני מספר שנים עלתה מערכת היחסים בין הצדדים על שרטון. הנתבעת הודיעה לתובע על רצונה להיפרד ממנו וביום 20.9.2004 הגישה בקשה ליישוב סכסוך (תמ"ש 21340/04).

ביום 28.11.2004 הגיש התובע תביעה למשמורת והסדרי ראייה (21341/04) ובסמוך לאחר מכן הגישה גם הנתבעת תביעת משמורת (21344/04). כן הוגשו התביעות הנדונות.

ביני לביני, החריף הסכסוך בין הצדדים והנתבעת עזבה את בית המשפחה ועברה להתגורר בשכירות.

בפסק הדין מיום 6.5.2007 (תמ"ש 21341/04, 21344/04) נקבע כי נוכח גילן של ע' ושי' אין מקום לקבוע בידי מי מהוריהן תהיה משמורתן, ואילו המשמורת בא' תהיה בידי אמה – הנתבעת.

התביעות הרכושיות**נכסי הירושה**

בפתח הדברים ייאמר ויודגש כי ביסוד המחלוקת הרכושית דן ניצבים נכסי הירושה של הנתבעת.

אבי-הנתבעת (להלן: המנוח) נפטר בשנת 1983, עוד קודם נישואי הצדדים, בהעדר צוואה חולק עזבונו, שכלל נכסי נדל"ן רבים, באופן הבא: מחצית לאשתו, הגב' צ. ר. (להלן: "האם"), ורבע לכל אחת מבנותיו, הגב' ר. א. (להלן: "האחות") והנתבעת (העתק צו הירושה מיום 12.10.1983 צורף כנספח ג' לכתב התביעה בתמ"ש 21345/04).

ביום 28.6.1989 כרתו ביניהן שלוש הירושות – האם הנתבעת והאחות – הסכם בדבר חלוקת עיזבון המנוח (להלן: "ההסכם").

על פי ההסכם הועברו לבעלות הנתבעת הנכסים הבאים:
 125 מ' חנויות בגני תקווה הידועות כגוש 6720 חלקה 651
 קוטג' ברחוב ... 10 גני תקווה הידוע כגוש 6720 חלקה 622
 דירה 14 ברחוב ... 4 גני תקווה הידועה כגוש 6720 חלקה 650/39
 רבע מהדירות שייבנו בגוש 6497 חלקה 260
 רבע מהדירות או היחידות שייבנו בגוש 6490 חלקה 2790
 אדמות חקלאיות בגוש 6490 חלקות 150, 152, 153, 154, 155, 156

יחד עם זאת, בסעיף 2 לנספח להסכם נקבע כי "העיקרון הבסיסי שביסוד היחסים שבין צ. (האם, נ.מ.), ד. (הנתבעת, נ.מ.) ור. (האחות, נ.מ.) הינו כי כל ההכנסות מכלל הנכסים תתחלקנה כדלקמן: צ. – $\frac{1}{2}$ ד. – $\frac{1}{4}$ ר. – $\frac{1}{4}$... וזאת ללא קשר לחלוקה בעין של נכסי העזבון...". היינו, הנתבעת זכאית בכל מקרה לרבע מההכנסות מכלל נכסי העיזבון, ללא קשר לנכסים הספציפיים שהועברו לבעלותה בהסכם חלוקת העיזבון.

כמו כן, לשם ניהולם היעיל והרווחי של כלל נכסי העיזבון התאגדו שלוש הירושות בשותפות רשומה בשם "צ. ר. ושות'" (להלן: "השותפות"), שמטרתה המוצהרת "בניה אחזקה וניהול נכסי מקרקעין". סעיף 3 לנספח להסכם עליו חתמו הירושות, עוסק ב"הון השותפות" וקובע כי "... כלל הנכסים לצורך הסכם זה יובא לתוך מאגר משותף אשר מטרתו ניהול הנכסים לשם שמירה, פיתוח, וניהול יעיל ורווחי של כלל הנכסים"; ובסעיף 4 לנספח להסכם, העוסק ב"הוצאות השותפות" נקבע, בין היתר, כי "השותפות רשאיות למשוך מידי חודש משיכות קבועות אשר סכומן ומועדן תיקבענה מידי פעם בהסכמה בין השותפות...".

כפי שיפורט להלן, לירושת הנתבעת ולהיותה חברה בשותפות – ומתוקף כך היותה בעלת הזכות למשוך כספים מחשבון השותפות – נודעה השפעה מכרעת על התנהלותם הכלכלית של בני הזוג לאורך כל שנות נישואיהם.

התביעה - תמ"ש 21342/04

ביום 2.12.2004 הגיש התובע תביעה שכותרתה "תביעה לפסק דין הצהרתי לאיזון משאבים ולשמירת זכויות לפי סעיף 11 לחוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973".

התובע טוען כי במסגרת איזון המשאבים שייערך בין הצדדים יש לכלול את הנכסים הבאים:

- א. דירת הצדדים ברחוב ... 14, בית הכרם, ירושלים, הרשומה על שם שניהם;
- ב. חשבון הבנק המשותף של הצדדים בבנק לאומי, שמספרו ...;
- ג. חשבון הבנק המשותף של הצדדים ב – Natwest Bank בלונדון, שמספרו ... בסניף 601333;
- ד. חשבונות הבנק העסקיים ע"ש הנתבעת ו/או ע"ש החברות ו/או ע"ש השותפויות שבבעלותה ו/או בניהולה;
- ה. חשבונות בנק הרשומים ע"ש מי מהצדדים;
- ו. זכויות פנסיה ו/או קופות תגמולים ו/או זכויות סוציאליות מכל מין וסוג שהוא שצברו הצדדים מיום הנישואין ועד היום.
- ז. שוויה של השבחת הנכסים שירשה הנתבעת לפני הנישואין, וחליפיהם בארץ ובחור"ל, מיום הנישואין ועד היום.

עיקר טענות התובע מתייחסות לזכויותיו בנכסי הירושה של הנתבעת.

התובע טוען כי לאורך כל שנות נישואיהם עבדה הנתבעת במסגרת השותפות והשקיעה שעות רבות בניהול ואחזקה של נכסי נדל"ן, ביניהם דירות וחנויות שהושכרו, שטחי בנייה עליהם נבנו בתי מגורים ומרכזי עסקים, וכן שטחים חקלאיים. אף הוא-עצמו עבד בעסקי הנדל"ן המשפחתיים מספר חודשים, בין שחרורו מהצבא לבין תחילת התמחותו בבית החולים "...".

לטענתו, מלבד השותפות השתמשו הירושות גם בחברות ניהול ואחזקה שבאמצעותן נבנו יחידות דיור ומרכזי עסקים, נמכרו נכסים, הושכרו נכסים ונוהלו כספים. החברות הידועות לתובע הן:

חברת ח.פ.
 חברת ח.פ.
 חברת

התובע טוען כי לאורך השנים הניבו נכסי הירושה פירות בסך כולל של עשרות אלפי דולרים בשנה. ככל הידוע לו, על מגרשים שירשה הנתבעת נבנו בתים, נמכרו נכסים ונקנו חדשים, ובמשך השנים התרחבו עסקי הנדל"ן והגיעו גם ללונדון, שם הם מנוהלים על ידי חברת "ה" וחברת "I. Interprises Ltd". ואולם, המידע המלא בדבר השבחת נכסי הירושה לאורך השנים מצוי בידיעתה ובשליטתה של הנתבעת.

לדברי התובע, הנתבעת נהגה לערבב בין פירות הנכסים לרכוש המשותף. כך למשל, במשך שנים זקפה רבות מהוצאות הבית לצורכי מס של החברות העסקיות, וכן נהגה להעביר סכומי כסף מחשבונות הבנק העסקיים של החברות והשותפות, לחשבון הבנק המשותף של הצדדים, בבנק לאומי, ולהשתמש בהם לצורכי הבית והמשפחה. כמו כן, הנתבעת מעולם לא ביקשה לערוך הסכם ממון ו/או הסכם אחר שיפריד את נכסי הירושה ופירותיהם מהנכסים המשותפים, ולצדדים היה ברור לאורך השנים כי המשפחה חיה בשיתוף מלא.

זאת ועוד: בתחילת נישואיהם התגוררו הצדדים בדירה ביישוב גני תקווה שירשה הנתבעת מאביה, ורק לאחר כשלוש שנים קנו את ביתם הנוכחי, בשכונת בית הכרם, בירושלים. הבית נרשם בטאבו כרכושם המשותף של הצדדים.

לדברי התובע, שני הצדדים השקיעו מכספם לקניית הבית, כל אחד לפי יכולתו; הוא השקיע סך של כ- 150,000 דולר שהיו בידיו ממכירת דירה שהייתה בבעלותו עובר לנישואין, והנתבעת השקיעה סך של כ- 240,000 דולר מעסקי הנדל"ן שלה. לאורך השנים אף שיפצו הצדדים את הבית שלוש פעמים, בהשקעה של 60,000 ₪ מצד התובע ושל קרוב ל- 150,000 דולר מצד הנתבעת. הסכומים שהשקיעה הנתבעת בשיפוץ הוצאו ישירות מעסקי הנתבעת, כהוצאות של החברות/השותפות.

הנה כי כן, הצדדים נהגו לאורך השנים בשיתוף מלא ובערבוב בין נכסיהם מלפני הנישואין לבין צורכי המשפחה לאחר הנישואין, ולא הייתה ביניהם כל התחשבות על כספים שכל אחד הכניס עבור הבית וצרכיו. נכסי הירושה של הנתבעת ופירותיהם הוטמעו בנכסי הצדדים.

לדברי התובע, לצדדים חשבון בנק משותף בבנק לאומי, סניף יהוד, בו מנוהלים גם חשבונות הבנק העסקיים של עסקי הנדל"ן שמנהלת הנתבעת. לטענתו, הנתבעת נהגה לאורך השנים להפקיד בחשבון המשותף עשרות אלפי שקלים בחודש, בעיקר מהעברות בנקאיות מחשבונות הבנק העסקיים. לשני הצדדים הייתה גישה ישירה וחופשית לחשבון והוא שימש להוצאות הנתבעת והמשפחה.

כמו כן, לצדדים חשבון משותף בלונדון, אותו פתחו כשהתגוררו שם משך שנה ב-1997 לרגל שבתון של התובע. התובע טוען כי בחשבון המשותף, המצוי ב-Natwest Bank, הפקידו הצדדים אלפי לירות שטרלינג לאורך השנים, ולכל אחד מהם גישה ישירה לחשבון.

בנוסף, לתובע חשבון על שמו בבנק הפועלים בו הופקדו משכורותיו מעבודתו כרופא. התובע טוען כי השתמש בכספים אלו לחלק מצורכי הבית, כגון: תשלומי חשמל, מים, גז, ארנונה וחוגים לבנות, אך עיקר הוצאות המשפחה נוהלו מהחשבון בבנק לאומי.

לפיכך תובע התובע כדלקמן:

ליתן פסק דין הצהרתי הקובע כי הוא זכאי למחצית מכל הזכויות המפורטות לעיל, לרבות מחצית משווי השבחת נכסי הירושה של הנתבעת ו/או חליפיהם ומכל הזכויות אשר יתגלו מאוחר יותר ומהזכויות אשר פירוטן יימסר על ידי הנתבעת, ולחייב את הנתבעת להעביר מחצית הזכויות לידי התובע בפועל, או לחילופין לאזן.

לצוות על הנתבעת לגלות בתצהיר את כל הזכויות מכל מין וסוג שהוא נצברו לנתבעת ו/או נמצאות בשליטתה ו/או מוחזקות עברה ו/או מטעמה, וכן את כל הדו"חות ו/או המאזנים ו/או החשבונות של החברות ו/או השותפויות שבניהולה ו/או בבעלותה של הנתבעת ו/או בבעלותו של מי מטעמה לרבות זכויות שהיו שלה ו/או הוחזקו עברה, ותוך שיפורט שוויה של כל זכות, שיעורה, מיקומה והמחזיק בה.

ליתן כל סעד אחר שכבוד בית המשפט ימצאנו ראוי בנסיבות העניין לצורך שמירת זכויותיו של התובע בהתאם ל**חוק יחסי ממון בין בני זוג**, התשל"ג-1973.

21342/04 ההגנה

הנתבעת מכחישה את מרבית טענות התובע, במיוחד בכל הנוגע לנכסי הירושה.

הנתבעת טוענת כי במהלך כל שנות נישואיה לתובע מצץ הוא את לשדה, והשית את כל נטל הבית והוצאות כלכלת הבית על שכמה, לרבות רכישת חלק הארי בביתם, שיפוצו, רכישת מיטלטלין ואף מכונית עברו. לדבריה, אף שגמלה בליבה ההחלטה לסיים את נישואיה לתובע, הרי הוא מצידו ממשיך להתעקש על "שלום בית", כשכל מטרתו לזכות ברכוש ופירות הרכוש שבאו לה מירושת אביה ובתקבולים וזכויות שקיבלה במתנה מאמה.

לטענתה, כלל הזכויות שבאו לה מירושת אביה, פירותיהן והשבחתן, אינם ברי איזון, והלכת איזון המשאבים אינה חלה עליהם מכוח הוראת **סעיף 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג**, התשל"ג-1973. כן, לדבריה, טענות התובע ביחס להטמעת נכסי הירושה ברכוש המשותף וביחס להשבחתם כלל אינן הולמות את נסיבות העניין, היות ועל הצדדים לא חלה חזקת השיתוף אלא, כאמור, חל עליהם הסדר איזון המשאבים.

עם זאת, ולגופו של עניין, מפרטת הנתבעת את גרסתה באשר לנכסי הירושה אשר בנדון.

על פי ההסכם שנחתם בינה לבין אמה ואחותה, הוקצו לנתבעת נכסי מקרקעין וזכויות בנכסי מקרקעין, וביניהן זכויות ברבע מהדירות שייבנו בגוש 6497, חלקה 260, כאשר באותה עת היה פרויקט הבניה בחלקה זו בעיצומו.

הנתבעת טוענת כי פרויקט הבניה בגוש 6497 מומן ממקורותיה הפרטיים של אמה ומכספי מכירת חלק מהדירות בפרויקט, ובוצע באמצעות חברת "ת. אחזקות ופיתוח (1990) בע"מ", אשר יחס האחזקות בה הינו עפ"י עקרון החלוקה בהסכם - 50% האם, 25% האחות ו- 25% הנתבעת.

לטענתה, מלבד פרויקט זה, לא נבנו כל דירות ואו מבנים אחרים על נכסי המקרקעין אותם ירשה, ומלבד חברת "ת. אחזקות ופיתוח (1990) בע"מ", אשר הייתה בהפסד עד לשנת 2004, לא קיימות חברות ניהול נוספות; חברת "ר. ניהול ואחזקה בע"מ" וחברת "ע. מרום אחזקות בע"מ" אינן פעילות. בנוסף, הנכס העיקרי שעבר לבעלות הנתבעת על פי ההסכם – הקוטג' ברח' ... 10 בגני תקווה – נמכר תמורת 325,000 דולר בשנת 1993, לצורך כיסוי ההלוואה שנטלה הנתבעת מהשותפות לצורך רכישת בית הצדדים בשנת 1990.

בסעיף 7.3 לנספח להסכם נקבע כי: **"צ. (אם-הנתבעת, נ.מ.) תנהל את עסקי השותפות ותהיה רשאית לבדה לבצע כל פעולה בקשר לניהול השוטף של עניני הפרויקט בחלקה 260 בגוש 6497..."**, ואכן, הנתבעת טוענת כי אמה היא "הרוח החיה" בניהול נכסי המנוח והשבחתם ומאז פטירת האב מנוהלים כלל עסקי המשפחה על ידה. בשל תפקידה, אף הובטחה לאם הכנסה חודשית קבועה מכספי השותפות (סעיף 4.3 לנספח להסכם).

לדברי הנתבעת, בהיותה אשת עסקים בחרה אמה להשקיע גם בנכסי מקרקעין בלונדון. כלל עסקיה של האם בלונדון נוהלו מראשיתם באמצעות חברה זרה, ורק לאחר מספר שנים החליטה להעביר ממניותיה בחברה הזרה לשתי בנותיה.

הנתבעת טוענת כי נכסי לונדון, כמו גם נכסי הירושה, אינם ברי איזון, שכן המדובר בנכסים השייכים לאמה ומנוהלים על ידה. כן יצוין כי אין המדובר בנכסים שהניבו רווחים כלשהם, שכן עד למועד זה כיסו פירות הנכסים רק את ההלוואות שניטלו לצורך רכישתם.

עוד טוענת הנתבעת כי, בעת שהכירה את התובע השקיעה את מירב זמנה בלימודיה כסטודנטית בחוג למדעי המדינה באוניברסיטת תל-אביב, וכי לא במועד זה ולא בשנים שלאחר מכן, לא עסקה בניהול עסקי המשפחה או באחזקתם, לא היו לה הכישורים הנדרשים לכך ולא העניין לעשות כן. לדבריה, משך כל השנים נשאה במלוא נטל הבית וגידול הבנות בכוחות עצמה, תוך שהיא מאפשרת לתובע לבנות ולפתח את עצמו ומוותרת על התפתחות כלשהי מצידה, ולפיכך לא לקחה חלק בעבודה השוטפת של העסק המשפחתי ופקדה את משרדי השותפות רק לצורך משיכת הלוואות. אשר לתובע – טרם תחילת עבודתו בבית החולים ומשך תקופה קצרה ביותר שלא עלתה על חודש ימים, סייע בקבלת קהל במשרדי האם, ובכך התמצתה "עבודתו" בעסק המשפחתי.

יחד עם זאת, הנתבעת מציינת כי אמה דאגה כל העת לעדכן אותה ואת אחותה בכל דבר ועניין הנוגע לנכסי השותפות ואף לנכסיה הפרטיים, שכן הן שאר בשרה היחיד מדרגה ראשונה.

אשר לחשבונות הבנק –

הנתבעת טוענת כי החשבון המשותף בבנק לאומי הינו, למעשה, חשבון שהיה לה עוד קודם נישואיה, ואשר הפך לחשבון משותף לבקשת התובע. לטענתה, לאורך כל השנים הופקדו בחשבון זה כספים שמשכה מחשבון השותפות, ואילו התובע, לא זו בלבד שלא הפקיד בחשבון ולו אגורה אחת, אלא שאף טרח לצבור על שמו קופת תגמולים "שיאון" שמספרה כן, ביום 29.12.2004, לאחר שהגיש תביעותיו ולאחר שנמסרו לידיו כל תביעות הנתבעת, פנה התובע לבנק ונתן הוראה למשוך את סך הכספים שעברו בהוראת קבע לקופת הגמל שלו החל ממאי 2003, ולהעבירם לחשבונו הפרטי בבנק הפועלים.

לטענת הנתבעת, משך השנים חסך התובע את כל משכורותיו והכנסותיו מעבודתו בחשבונו הפרטי בבנק הפועלים, בעוד כל הוצאות הבית משולמות מהחשבון המשותף בבנק לאומי. לאחרונה אף הוברר לנתבעת, כי התובע משך מאות אלפי שקלים מחשבונו הפרטי, והעבירם בהפקדה במזומן לחשבון מס' ... בבנק הפועלים, סניף ..., הרשום ע"ש אחותו, הגב' א. ח.

לבסוף, הנתבעת מודה כי לצדדים חשבון בנק משותף בלונדון אך, לטענתה, כל ההפקדות לחשבון זה נעשו על ידי אמה ומאז שובם לישראל החשבון אינו פעיל כלל. כמו כן, לדבריה, לעת שובם ארצה משך התובע מתוך חשבון זה מחצית מהכספים.

לפיכך, טוענת הנתבעת כי יש לדחות את טענות התובע ותביעותיו, ככל שאינן עולות בקנה אחד עם טענותיה הנ"ל ועם תביעותיה בתמ"ש 21345/04, אשר יפורטו להלן.

התביעה – תמ"ש 21345/04

ביום 5.12.2004 הגישה הנתבעת תביעה רכושית כנגד התובע וכנגד אחותו, הגב' א. ח.

בתביעתה חוזרת הנתבעת על גרסתה ביחס לנכסי הירושה והשותפות וביחס להתנהלות הצדדים - בפרט התנהלותם הכלכלית - לאורך חייהם המשותפים.

עם זאת, היא מוסיפה ומחדדת מספר טענות:

הנתבעת טוענת כי התובע מידר אותה מחשבונותיו הבנקאיים, ואף את משכורתו הפקיד לחשבון המתנהל על שמו בלבד. לטענתה, בעת פרוץ הסכסוך בין הצדדים היו מעל ל – 2,000,000 ₪ בחשבון הבנק הנפרד של התובע בבנק הפועלים, אך ביום 20.10.2004 הוא החל "לחסל" את

חסכוניותו ולמשוך את הכספים מהחשבון. ביום 28.10.2004 משך במזומן סך של 315,000 ₪ וסך נוסף של 100,000 ₪, והעבירם בהפקדה במזומן לחשבון מס' 265511 בבנק הפועלים, ע"ש אחותו, הגב' א. ח.. כן הוברר לנתבעת כי התובע העביר לחשבון אחותו סכומים נוספים, ובסה"כ 1,050,000 ₪.

לדברי הנתבעת, על פי סעיף 5 לנספח להסכם רשאית כל אחת מהשותפות למשוך מהשותפות סכום העולה על המשיכה הקבועה, וסכום זה יוחזר לשותפות בצמוד למדד יוקר המחיה. על פי סיפת הסעיף, אם לא יהיה בידי השותפה כדי לכסות את המשיכות החריגות, יימכר נכס שבבעלותה לצורך קיזוז.

הנתבעת טוענת כי במשך השנים השית עליה התובע את רוב רובן של הוצאות הבית והמשפחה, כולל רכישת מיטלטלין, לרבות מכוניות, ושיפוץ הבית. בשל תכתיביו אלו של התובע וכדי להפיס דעתו, משכה הנתבעת לאורך השנים משיכות חריגות רבות מחשבון השותפות, ולצורך השבת חלק מחובותיה העבירה כספים מהחשבון המשותף בבנק לאומי לחשבון השותפות ואף מכרה אחד מנכסי הירושה שלה – הקוטג' ברח' ... 10 בגני תקווה. עם זאת, סך משיכותיה החריגות של הנתבעת עודנו ניצב על למעלה משני מיליון ₪, והיא טוענת כי יש לחייב את התובע לשאת במחצית החוב.

לדברי הנתבעת, בסמוך לאחר נישואיהם הביע התובע רצונו לרכוש בית בסמוך למקום עבודתו – בית החולים ... בירושלים – והציע כי, לצורך הרכישה, הוא ימכור דירה בת 3 חדרים בשכונת גילה בירושלים, אשר הייתה בבעלותו באותה עת, ואילו הנתבעת תמכור את הקוטג' ברח' ... 10 בגני תקווה, אותו קיבלה בירושה. ואכן, ביום 9.8.1990 רכשו הצדדים את הזכויות בבית ברח' ... 14 בירושלים תמורת 390,000 דולר וביום 10.9.1990 מכר התובע את דירתו תמורת 105,000 דולר. אשר לנתבעת - לצורך השלמת התשלום עבור הבית לא מכרה את הקוטג' באותה עת, אלא נטלה הלוואה מהשותפות.

הנתבעת טוענת כי את הקוטג' בגני תקווה מכרה לבסוף רק ביום 7.1.1993, וזאת לצורך כיסוי ההלוואה שנטלה מהשותפות לרכישת הבית ולצורך כיסוי חלק מיתרת החובה שצברה בשותפות בגין משיכות חריגות, וכן על מנת לשלם על שיפוצים שנעשו בבית. לדבריה, מתמורת המכירה, בסך 325,000 דולר, לא נותר בידיה דבר. לפיכך מבקשת הנתבעת להורות על פירוק השיתוף בבית הצדדים ועל חלוקת כספי התמורה ממכירת הבית **בהתאם להשקעת כל אחד מהצדדים ברכישתו ובשיפוצו**, זאת מכוח הוראת **סעיף 8 לחוק יחסי ממון**, התשלי"ג-1973.

כן טוענת הנתבעת כי היא שנשאה ברוב עלות רכישת המיטלטלין בבית הצדדים, ולפיכך יש לחלק מיטלטלין אלו בין הצדדים בהתאם להשקעתם.

אשר למכוניות - הנתבעת מציינת שע"ש התובע רשומות כלל הזכויות במכונית מסוג מאזדה 626 שנת ייצור 2003 מ.ר. ..., ועל שמה רשומות כלל הזכויות בגיפ טויוטה לנד קרוזר שנת ייצור 1999 מ.ר.

הנתבעת טוענת עוד, כי התובע הוא ד"ר לרפואה, מומחה בתחום הגניקולוגיה, בעל שם, המצוי ערב קבלת הפרופסורה במקצועו. התובע רכש את השכלתו בעתודה האקדמאית ומהלך תקופה ארוכה עשה תפקידים במסגרת הצבא, כאשר בעת נישואיו לנתבעת היה רופא חטיבתי בחטיבה 7. בשנת 1989 סיים התובע את שירותו הצבאי; הוא מצא מקום התמחות בבית החולים ... ועקב כך העתיקו הצדדים את מקום מגוריהם לירושלים. משך חמש שנות התמחותו הראשונות של התובע, שכללו תורנויות, כוננויות, שעות עבודה ארוכות, היעדרויות לצורך כנסים בארץ ובח"ל ובמבחנים, נשאה הנתבעת בכל נטל הבית וגידול הילדות. כן, בינואר 1996 נסעה הנתבעת עם התובע למשך שנה ללונדון, לצורך התמחותו, ושם התגוררו בדירה השייכת לאם. עת שבו הצדדים ארצה הייתה הנתבעת בהיריון עם בתם השלישית, והתובע המשיך בהתמחותו עד להשלמתה. משך כל התקופה הנ"ל נהתה הנתבעת אחר התובע, תוך שהיא זונחת את התקדמותה המקצועית ומקריבה עצמה על מזבח התקדמותו המקצועית של התובע, ותוך שהיא משקיעה ממיטב כספה וכספי משפחתה.

הנתבעת טוענת כי התובע לא היה מגיע למעמדו המקצועי לולא תמיכתה, אשר קיבלה ביטוי כלכלי פעיל וסביל – תמיכה וגידול הילדות תוך שחרור התובע מכל טרדות היום-יום – ולפיכך, על מנת להשיג שוויון בין הצדדים, יש לחלק את נכסי הקריירה וכושר ההשתכרות שנותרו בידי התובע בלבד, בין הצדדים.

הנתבעת טוענת כי יש להעניק לה חלק בכושר השתכרותו של התובע גם מכוח דיני הנזיקין והאנאלוגיה ליחסי יצרן-מפיץ; לדבריה, כשם שיש לפצות מפיץ שפוטר על ידי היצרן, בשל עבודתו הקשה בתחילת הדרך אשר נשאה פרי רק בהמשכה, כך יש לפצות בן זוג שהשקיע בבית בעת שבן זוגו עבד בחוץ והכנסותיו היו נמוכות יחסית, כאשר הכנסות בן הזוג העובד גבהו בזמן הפירוד ולאחריו. לדברי הנתבעת, הפיצויים האמורים מחויבים גם מכוח דיני עשיית עושר ולא במשפט.

לבסוף טוענת הנתבעת כי, מאחר ובין הצדדים התגלע קרע, הרי שעל פי [חוק יחסי ממון בין בני זוג](#), התש"ל-ג-1973 יש לקבוע את פרטי הרכוש המשותפים להם, להצהיר על זכות הנתבעת בהם ולהבטיחם. לטענתה, היא זכאית לאיזון מלא ושווה של כל הזכויות אשר נצברו על ידי התובע, לרבות זכויות אשר מוחזקות ו/או רשומות ע"י אחרים עבורו. כן, לטענתה, על פי הלכות בית המשפט העליון, חלוקה ואיזון של רכוש יכולים להיעשות גם בשלב בו טרם התגרשו הצדדים, וזאת על יסוד החלת הדינים הכלליים על מערכת היחסים הרכושית בין בני הזוג; ובכל מקרה, זכאית הנתבעת להבטחת זכויותיה ברכוש המשותף, ככל שזה אינו מצוי בשליטתה או בהחזקתה, על ידי הסעדים הניתנים לה [בסעיף 11 לחוק יחסי ממון בין בני זוג](#), התש"ל-ג-1973.

לפיכך תובעת הנתבעת כדלקמן:

לחייב את התובע לגלות גילוי מלא, מגובה בתצהיר ובאישורים הרלוונטיים, של כל זכות כספית ו/או אחרת הקיימת לו, הרשומה על שמו ו/או מצויה בשליטתו ו/או בהחזקת מי מטעמו, לרבות זכויות שהיו בשליטתו והועברו על ידו לאחרים, תוך ציון מיקום הזכויות, שיעורן ומועדי פדיון.

למנות מומחה מטעם בית המשפט וליתן בידו סמכויות לבדוק ולהגיש לבית המשפט דין וחשבון על מצב הנכסים, הכספים והרכוש, לרבות ובעיקר בחינת פעילותו הכספית של התובע והשלכת פעולות אלה ותוצאותיהן, על רכושם המשותף של הצדדים.

לקבוע הזכויות המשותפות אשר לא נרשמו ע"ש שני הצדדים בחלקים שווים, להצהיר על שותפותה של הנתבעת בזכויות הנ"ל ו/או במחצית שוויון, ולהורות על כל דרך שתיראה לבית המשפט בנוגע לחלוקתן ו/או איזון בין הצדדים ו/או לתשלום פיצוי כספי לנתבעת בגין חלקה בזכויות, לרבות בחלוקה שאינה שוויונית מכוח סמכותו של בית המשפט עפ"י [סעיף 8 לחוק יחסי ממון בין בני זוג](#), התש"ל-ג-1973.

ליתן כל סעד נדרש לצורך שמירה, הבטחה ואיזון של זכויות אשר רשומות ע"ש הנתבעת והתובע.

ליתן כל סעד זמני ו/או קבוע אשר יידרש בתביעה זו, לרבות סעדים להבטחתן ולשמירתן של הזכויות המשותפות.

יצוין כי הנתבעת תבעה תביעות שונות גם בכל הנוגע לאחות-התובע, ברם, על יסוד הסכמת הנתבעת נמחקה לבסוף אחות-התובע מלהיות נתבעת בתביעה דנן (ראה החלטה מיום 6.2.2005 בבש"א 50586/05, [תמ"ש 21342/04](#)).

ההגנה – תמ"ש 21345/04

בכתב ההגנה שהוגש מטעמו שב התובע ומפרט את גרסתו ביחס לאירועים והעניינים אשר בנדון, ומוסיף עוד כדלקמן:

התובע טוען כי הנתבעת היא שדאגה לרמת החיים הגבוהה של בני המשפחה וזו שיזמה את ההוצאות הגדולות בבית, כגון, שיפוצים, רהיטי יוקרה וחפצי אומנות, ולא הוא, כאשר לאורך השנים דאגה הנתבעת לרשום את ההוצאות כהוצאות לצורכי מס של עסקי הנדל"ן שניהלה.

לטענתו, תדפיס חשבון הבנק שלו בבנק הפועלים שצורף על ידי הנתבעת לכתב התביעה, על מנת להוכיח טענתה בדבר סכומים של כ- 2,000,000 ₪ ש"מתגלגלים" בחשבון, הינו ראיה שקרית. לדבריו, המסמך שובש על ידי הנתבעת ונתונים שונים נמחקו ממנו והוספו לו, ולמעשה מעיד התדפיס על פעולות הפקדה ופירעון של פיקדון יחיד בסך 415,000 ₪, אשר חזרו על עצמן מספר פעמים. עם זאת, התובע מודה שהכספים בסך 415,000 ₪ נמשכו על ידו מן החשבון.

התובע טוען כי הנתבעת מזדעקת נוכח "הברחות" כספים בסכומים שלא היו ולא נבראו, אך רק לאחרונה הבריחה היא עצמה סך כולל של 209,639 ₪ לחשבונות בנק ע"ש אמה ואחותה. לדבריו, ביום 26.9.2004 הבריחה הנתבעת סך של 167,000 ₪ מן החשבון המשותף בבנק לאומי לחשבון השותפות – מ.ח. ... ע"ש "ר. צ. ש. (ר. ד., ו. ר. ו. ו. ביום 22.11.2004 הבריחה סך כולל של 42,637 ₪ לחשבון הרשום ע"ש אמה - מ.ח. כן, לטענתו, במהלך החודשים נובמבר-דצמבר יצרה הנתבעת בכוחות עצמה יתרת חובה בסך 79,210 ₪ בחשבון המשותף.

התובע טוען כי ההלוואה שטוענת הנתבעת שלקחה מן השותפות לשם רכישת הבית, לא הייתה ולא נבראה. לטענתו, הנתבעת השקיעה בבית מכספים שהיו כבר בידיה, ואת הקוטג' בגני תקווה מכרה לצורך עסקי הנדל"ן שניהלה, ללא כל קשר לרכישת הבית. ככלל, טוען התובע, כי הנתבעת הוציאה לאורך השנים מכספים שהיו לה וכל טענותיה בדבר משיכות חריגות לכאורה הינן טענות חסרות בסיס. זאת ועוד, מעיון בס' 6 לנספח להסכם אשר נחתם ביום 17.2.1991, לאחר רכישת בית הצדדים, עולה כי, בהמשך לס' 5 שקבע את הסדר המשיכות החריגות, קבע ס' 6 כי חלקה של הנתבעת בקניית הבית לא יחושב במסגרת החשבון בגין משיכות חריגות.

התובע טוען כי, כפי שציין בתביעתו, הנתבעת עבדה בעסקי הנדל"ן לאורך השנים באופן פעיל ושוטף, כאשר היא יוצאת מן הבית כמעט כל יום בסביבות השעה 9:00 ושבה בסביבות השעה 18:00 בערב. לטענתו, לפני כעשר שנים, לאחר שאמה העתיקה את מקום מגוריה לאנגליה, הפכה השתתפותה של הנתבעת בעסק אינטנסיבי יותר ויותר, ולפני כארבע שנים, משפרשה אחותה כמעט לגמרי מניהול עסקי הנדל"ן, לטובת גידול ילדיה, נותרה הנתבעת לנהל לבדה את הנכסים בישראל. כן, לטענתו, אין בהכנסה החודשית שהובטחה לאמה של הנתבעת, בסעיף 4.3 לנספח להסכם, ראיה לעניין ניהול העסק; המדובר בסה"כ בדאגה של בנות לאימן.

התובע טוען עוד, כי לא הובא כל מסמך לתמוך בטענה שמימון פרויקט הבניה בגוש 6497 היה ממקורות אמה של הנתבעת בלבד ו/או בטענה שחלקה של הנתבעת בנכסי לונדון הינו מתנה מאמה. כן, לטענתו, הנתבעת מסתירה מידע אודות פירות נכסי לונדון וההלוואות שנלקחו, לכאורה, לצורך רכישתם ואף לא פירטה מה שמה של החברה הזרה שמניותיה הועברו אליה, לכאורה, מאמה, ומה יחס חלקה במניות. ככל הידוע לו, המימון לעסקי לונדון נלקח, למעשה, מכספי החברות והשותפויות שהיו בבעלות ובניהול הנתבעת, אמה ואחותה במשותף.

לפיכך, טוען התובע, פירות נכסי הירושה והשבחתם לאורך השנים, אשר הושגו מעבודתה של הנתבעת בעסקי הנדל"ן לאורך השנים, נכללים-גם-נכללים ברכוש המשותף.

התובע טוען כי במקרה הנדון לא מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות חריגה מהוראת [סעיף 8 לחוק יחסי ממון בין בני זוג](#), התש"ג-1973 וחלוקה בלתי שוויונית של נכסי הצדדים. לדבריו, הנתבעת לא דרשה את רישומו של הבית בחלקים יחסיים לשווי ההשקעה, אלא הסכימה לרישומו בחלקים שווים, ולא הציגה בפני בית המשפט כל ראיה על הסכמת הצדדים להשבת הכספים

שהשקיעה בקניית הבית ו/או בשיפוצו, ולמעשה גילתה דעתה לשיתוף מלא ושווה בין הצדדים בבית המגורים בעת הקנייה ולאחר השיפוצים. באותו אופן, אין גם כל סיבה לחלק את מיטלטלי הצדדים לפי שווי ההשקעה בהם.

התובע טוען כי גם את שוויים של שני הרכבים הרשומים ע"ש בני הזוג בנפרד, יש לכלול במסגרת איזון המשאבים.

לבסוף טוען התובע, כי לאורך השנים פיתחה הנתבעת את עצמה ואת הנכסים שניהלה וגלגלה מאות אלפי שקלים בשנה, בעוד הוא מוותר על התקדמותו המקצועית כדי שיוכל כשכיר להשקיע זמן רב ואיכותי בקשר עם אשתו ובנותיו שהן מרכז עולמו. לטענתו, בהיותו רופא שכיר אין לו כלל מוניטין עסקי, ואם אכן יוכר בענייננו מוניטין עסקי הרי דווקא הוא, שנותר שכיר ותמך בהתפתחותה העסקית של אשתו, זכאי למחצית שווי המוניטין העסקי של הנתבעת אשר נצבר לאורך חייהם המשותפים. כן הוא טוען, כי לנתבעת אין כל זכות לפיצוי מכוח כל דין וחוק, לרבות מכוח דיני עשיית עושר ולא במשפט ו/או מכוח דיני הנזיקין.

לפיכך, ולאור כל האמור, מבקש התובע לדחות את התביעה.

דין

איזון משאבים

הצדדים נישאו זל"ז בשנת 1988 ומשכך חל עליהם משטר איזון המשאבים על פי [חוק יחסי ממון בין בני זוג](#), התשל"ג-1973 (להלן: "חוק יחסי ממון בין בני זוג"), החל על זוגות אשר נישאו מ-1.1.1974 ואילך.

זכותו של בן זוג על פי הסדר איזון המשאבים הינה זכות אובליגטורית דחויה למועד פקיעת הנישואין. בע"א [2084/91](#), [1915/91](#) ו-[3208/91](#) יעקובי נ' יעקובי ואח', קנובלר נ' קנובלר, פ"ד מט(3) 529 אף נקבע בדעת רוב כי משטר איזון המשאבים אינו מתקיים בד בבד עם הלכת השיתוף, ולפיכך לא ניתן לחלק רכוש בני זוג, שהסדר איזון המשאבים חל עליהם, טרם פקיעת הנישואים.

בענייננו נישואי הצדדים טרם פקעו, ויצוין כי הגורם לכך הוא סירובו של התובע לגרש את הנתבעת, או כפי שהגדיר זאת התובע: "לא אמרתי לא מסכים אמרתי לא בחרתי בגירושין" (עמ' 54 לפרוטוקול הדיון מיום 25.9.2006).

אכן, היות והצדדים עודם נשואים, הרי שלכאורה הנתבעת אינה זכאית לסעד של חלוקת רכוש אשר התבקש על ידה בתמ"ש 21345/04, שכן איזון משאבים יערך עם פקיעת הנישואין, מאידך אף התובע איננו זכאי לחלוקת רכוש עתה, על פי [חוק יחסי ממון בין בני זוג](#). עם זאת קיימת פסיקה

לפיה אין מניעה ליתן פסק דין הצהרתי באשר לזכויות הצדדים בנכסים השונים אף לפני פקיעת הנישואין, כאשר האיזון יתבצע עצמו רק לאחר פקיעת הנישואין, במקרה של גירושין או של מוות. כמו כן, ניתן ליתן סעדים לפי [סעיף 11 לחוק יחסי ממון בין בני זוג](#) ואף לפרק את השיתוף בנכסים המשותפים.

ברם יודגש, כי האמור איננו רלבנטי להליכים שבפני שכן הצדדים שניהם מבקשים עריכת חלוקת הנכסים עתה לאמור, אף לפני פקיעת הנישואין, כך עותר התובע בתביעתו "ליתן פסק דין הצהרתי הקובע כי הוא זכאי למחצית מכל הזכויות המפורטות... ולחייב את הנתבעת להעביר מחצית הזכויות לידי התובע בפועל..." והנתבעת עותרת אף היא לחלוקת הרכוש אף לפני הגירושין וכמבוקש על ידה "ל... להצהיר על שותפותה של הנתבעת בזכויות הנ"ל או במחצית שוויון... ולהורות על כל דרך שתיראה לבית המשפט בנוגע לחלוקתן..."

מכאן שיש מפגש רצונות בין הצדדים להצהרה על הרכוש המשותף או על זכויות במחצית כלל הרכוש ולחלוקתו עתה.

מועד הקרע

ככלל, נערך איזון המשאבים לפי שווי הנכסים במועד פקיעת הנישואין.

ברם, הצדדים רשאים להסכים אחרת. בענייננו, נראה כי הצדדים מזהים את מועד הקרע ביניהם עם מועד פתיחת ההליכים המשפטיים דן, וחפצים לערוך את איזון המשאבים או פירוק השיתוף בהתאם למועדים אלו.

ב"כ התובע התייחסה לעניין זה מפורשות, בצינה כי: "אין לנו בעיה שמועד הקרע ויום חישוב ואיזון המשאבים יהיה ביום הגשת התביעה" (עמ' 4 לפרוטוקול הדיון מיום 30.1.2005).

הנתבעת לא נדרשה לסוגיית מועד הקרע מפורשות, אך אף היא מתייחסת בסיכומיה לשוויים של נכסים שונים כפי שהיה "במועד פתיחת ההליכים בין הצדדים" ו"עד מועד הקרע" (ראה סעיף 16ג. ו- 16ז. לסיכומי הנתבעת).

לפיכך, ובהתאם להסכמה המפורשת והנלמדת של הצדדים, אני קובעת כי המועד הקובע לצורך שומת הנכסים לצורך עריכת האיזון ביניהם יהא מועד הגשת התביעה הרכושית הראשונה ([תמ"ש 21342/04](#)) - 2.12.2004.

השבחת נכסי הירושה ופירותיהם

כאמור, במוקד המחלוקת בין הצדדים ניצבת סוגיית הזכויות בהשבחת נכסי הירושה של הנתבעת ופירות נכסי הירושה.

טענות הצדדים מתייחסות הן לפן המשפטי והן לפן העובדתי.

טענת התובע, בקליפת האגוז היא, כי השבחות ופירות של נכסים שאינם ברי איזון, אשר נוצרו כתוצאה מעבודה והשקעה של בן הזוג שהוא בעל הנכסים, במהלך הנישואין, הם ברי איזון. בהתאם לכך הוא טוען, כי נכסי הירושה של הנתבעת צמחו, השתבחו והניבו פירות במהלך שנות נישואי הצדדים, וכי היות והשבחות ופירות אלו הן תוצאה של עבודת הנתבעת בעסק המשפחתי הרי שהוא זכאי למחצית שווים.

טענת הנתבעת היא, בתמצית, כי השבחות ופירות של נכסים שאינם ברי איזון, אף הם אינם ברי איזון, זאת מכוח הוראת [סעיף 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג](#). יחד עם זאת היא טוענת, כי התובע לא הוכיח שעבדה בעסק המשפחתי - ובוודאי לא שעבדה בו באורח קבע, ואף לא הוכיח שנכסי הירושה הושבחו, ומכאן ברי כי אין טעם בדיון אודות זכויותיו בהשבחת נכסי הירושה ו/או בפירותיהם.

יצוין כי בכתב התביעה טען התובע בעיקר לעניין חלקו בהשבחה, ורק בכתבי טענות מאוחרים נזכרה טענתו ביחס לפירות נכסי הירושה; ברם, נוכח כך שהנתבעת לא טענה דבר כנגד הרחבת חזית זו ואף השיבה לגופן של הטענות בדבר זכויות התובע בפירות, תוכרע להלן גם סוגיה זו.

המתווה המשפטי

[סעיף 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג](#) קובע ככלל כי "עם פקיעת הנישואין עקב גירושין או עקב מותו של בן זוג זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג...".

לצד כלל זה נקבעו בסעיף שלוש קטגוריות של נכסים וזכויות ששוויים לא יאוזן בעת פקיעת הנישואין:

- (1) נכסים שהיו לבן הזוג ערב הנישואין או שקיבל במתנה או בירושה בתקופת הנישואין;
- (2) גימלה המשתלמת לאחד מבני הזוג על-ידי המוסד לביטוח לאומי, או גימלה או פיצוי שנפסקו או המגיעים על פי חיקוק לאחד מבני-הזוג בשל נזק גוף, או מוות.
- (3) נכסים שבני הזוג הסכימו בכתב ששוויים לא יאוזן ביניהם.

דיוננו יתמקד בקטגוריה הראשונה, אשר הנכסים הנכללים בה מכונים "נכסים חיצוניים" – היינו, נכסים שלא נוצרו ביגיעת בני הזוג במהלך תקופת הנישואים, אלא נפלו בחלקו של אחד מבני הזוג מכוח זיקה – משפחתית, חברתית, או אחרת – שאין לה ולנישואיו לבן-זוגו ולא כלום ([ע"א 4151/99 - בריל נ' בריל . פ"ד נה\(4\), 709, עמ' 715-717](#)).

נוכח אופיים ומהותם, הוצאו הנכסים החיצוניים מגדר תחולת חזקת השיתוף והן מגדר תחולת הסדר איזון המשאבים, שכן משטרים אלה מתייחסים במהותם לזכויות ולנכסים אשר נרכשו על ידי בני הזוג במהלך הנישואין (א' רוזן-צבי, [יחסי ממון בין בני זוג](#), עמ' 342).

פירות והשבחות של נכס חיצוני אשר נוצרו במהלך הנישואין - היש להכלילם באיזון המשאבים?

במקרה דנן מתעוררת השאלה מה דינם של פירות והשבחות של נכס חיצוני, אשר נוצרו במהלך הנישואין; היש לראותם כנכסים חדשים בעלי אופי עצמאי אשר נרכשו על ידי בני הזוג או אחד מהם במהלך הנישואין, ולפיכך להכלילם באיזון המשאבים, או שגם הם בגדר "נכסים חיצוניים" אשר יש להוציאם מתחולת הסדר איזון המשאבים.

טענת התובע הינה כי בכל הנוגע לתפוקה, הרי ככל שמקורה בהשקעת עבודה ו/או כסף של בן הזוג שהוא בעל הנכסים, אין להבחין בין "נכסים חיצוניים" לנכסים הנכללים באיזון. משמע, פירות והשבחות של נכסים חיצוניים יכללו באיזון, ממש כשם שפירות והשבחות של נכסי האיזון נכללים בו.

ב"כ התובע טענה ארוכות בעניין זה, ותמכה טענותיה בשני נימוקים עיקריים:

ראשית - שתיקתו של [סעיף 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג](#) וחוסר התייחסותו המפורשת לפירות ירושה, משמעותה שגם פירות אלה נכללים בנכסי האיזון; ויודגש כי הטענה היא שפירות הירושה מהווים נכס בר איזון אף ללא קשר לעבודת בן הזוג וגם אם לא הושקעה כל עבודה. שנית – שיקולי צדק והגינות מחייבים זקיפת פירות והשבחות של נכסים חיצוניים, שמקורם בהשקעת עבודה או משאבים של בני הזוג או אחד מהם, לטובת שני בני הזוג גם יחד.

מקור שתי ההנמקות בדברי הפרופ' גד [טדסקי, במאמרו "איזון המשאבים בין בני-הזוג"](#) (המאמר צורף למסמך שכותרתו "הבהרת טענות משפטיות מטעם התובע בדבר שיתוף בפירות נכסי ירושה ובהשבחות נכסי ירושה", מיום 29.5.05).

פרופ' טדסקי דן שם, בין היתר, ב"בעיית התחלוף החפצי" - היינו, בשאלה האם נכס חיצוני שהוחלף בנכס אחר, הופך לבר-איזון, או שעודנו בגדר נכס חיצוני - ואגב כך נדרש גם לשאלת דינם של "פירות ותפוקה אחרת של הנכסים הפרטיים (- חיצוניים, נ.מ.)". וכך הוא אומר שם:

"בין אם נראה את התחלוף החפצי כמאומץ מסתמא במשפט הישראלי, ובין אם לאו, לא תהא לכך השפעה על ייחוס פירותיהם של הנכסים הפרטיים לרכוש זה או אחר. הצעת תשט"ז קבעה מפורשות (ס' 73 (5)) הן את התחלוף והן את שייכות פירותיהם של הנכסים ה"נפרדים" לרכוש ה"משותף". הצעת תשכ"ט (ס' 7 (א) (1)) חזרה על הדבר

הראשון אך ראתה את הדבר השני כמובן מאליו, הואיל וכל רכישה במשך האישות היא בת-איזון, פרט לנכסים שהוצאו במפורש. אמנם הפרשת הפירות מהנכס העיקרי גורעת באותה העת מערכו, ואולם אין זה נהוג להחיל את תורת התחלוף על ענין זה, כיוון שרואים את הנכס מסוגל לשאת פירות מדי תקופה באורח סדיר ולאורך ימים, בהישמר עצם הנכס (salva rerum substantia). בעל הנכס נעשה ברגיל בעל הפירות, אך לא על סמך תחלוף חפצי אלא על סמך בעלותו על הנכס המוליד. במה דברים אמורים? בהנחה שאין קובעים לפירות הסדר אחר, מכוח עסקה או מכוח דינים. במקרה שלנו אין אמנם דין מיוחד המייחס את פירות הנכסים הפרטיים למישהו אחר, אלא ס' 5 יוצא מן ההנחה כי גם הפירות האלה נכללים בין הנכסים בני האיזון, בתור נכסים שלא היו לבני הזוג ערב הנישואין ושלא נרכשו להם ע"י ירושה או מתנה."

ג' טדסקי, "איזון המשאבים בין בני-הזוג", הפרקליט ל' תשל"ו, 76, עמ' 95-94; ההדגשה שלי, נ.מ.

כלומר, פרופ' טדסקי סבור כי יש לפרש את שתיקתו של חוק יחסי ממון בין בני זוג ביחס לפירות הנכסים החיצוניים, כהסדר שלילי, שמשמעותו כי דין נכסים אלו להיכלל באיזון. עמדתו היא, למעשה, כי כל נכס שלא נזכר מפורשות בסעיף 5 לחוק כנכס שאינו בר-איזון, הינו בר-איזון; וכלשונו: "כל רכישה במשך האישות היא בת-איזון, פרט לנכסים שהוצאו במפורש".

אכן, בדומה לישראל, גם בשבדיה ובפינלנד נהוג הסדר של שיתוף אובליגטורי דחוי. גם במדינות אלו הוצאו נכסים מסוימים אל מחוץ לאיזון המשאבים, ואף חליפיהם של נכסים אלו לא יכללו באיזון, ובכל זאת נקבע כי **פירותיהם** יתחלקו בין בני הזוג :

"Those assets which are ultimately brought together and then divided (giftorattsgods) constitute the general mass of each spouse's property... The exceptions are those assets which are expressly declared by "marital right" or which are given to one spouse with the donor's or testator's express declaration that they be exempted. But income derived from exempt property is giftorattsgod..."

International Encyclopedia of Comparative Law, כרך 4, פרק רביעי, בעמ' 101.

בכל הנוגע להשבחת נכסים מתייחס פרופ' טדסקי לשני מצבים אשר יש להבדיל ביניהם: השבחה עקב נסיבות חיצוניות והשבחה עקב השקעת עבודה או משאבים.

ביחס למצב הראשון הוא קובע כי מתוספת הערך ייהנה בן הזוג בעל הנכס לבדו:

"נניח, למשל, כי חלקת אדמה מסוימת עלתה בערכה מזמן הנישואין משום שנעשתה אדמה ראויה לבנייה. לפי דינינו ייהנה מתוספת ערך זו בן-הזוג בעל האדמה לבדו. אמנם יטענו נגד פתרון זה כי הרעיון העומד ביסוד חוק תשל"ג אינו מגביל את האיזון לאותם הנכסים בלבד שבני-הזוג השיגו בעבודתם, ובזה נבדל רעיון זה מהרעיון המנחה בהסדר אפשרי אחר, "שיתוף ההישגים". בני-איזון הם גם הנכסים שנרכשו תוך כדי האישות כתוצאת הגורל, וזה ניתן לצידוק לפי השיקול שהנישואין הם גם שיתוף גורל. אלא שכאן נגע הגורל באחד הנכסים ה"פרטיים" ולפיכך יש להבין שהוא היטיב לבעל הנכס, אשר "מזלו גרם".

ג' טדסקי, "איזון המשאבים בין בני-הזוג", לעיל, בעמ' 87; ההדגשה שלי, נ.מ.

אך ביחס להשבחה הנובעת מעבודה קביעתו מורכבת יותר ואינה חד-משמעית:

".. הנחה אחרת היא שנכס אחד מנכסי בן-הזוג התחילתיים עלה בערכו (הריאלי) הודות לעבודת בני-הזוג. ברור כי כאן עלית הערך הייתה צריכה להיות בת-איזון, כלומר שממנה צריך ליהנות גם בן-הזוג שאינו בעל הנכס. איזון המשאבים אינו מוגבל להוספות הרכוש הנובעות מעבודת בני-הזוג אך הוא מכוון להן בראש ובראשונה. נניח, למשל, כי ערב הנישואין לאחד מבני-הזוג הייתה חנות וכי משום עבודתם של בני הזוג (עבודתם המשותפת או עבודתו של בעל החנות או עבודתו של בן-זוגו) במשך האישות עבר שווי המוניטין מאחד לעשרה. כאן לפי שיטת הפרש תהא עלית השווי ממילא בת-איזון, כי תיחשב החנות לפי שווייה התחילתי... לא כן כנראה לפי שיטת העודף: בתור נכס "פרטי" אין להביא בחשבון האיזון את החנות, על הוספת ערכה. אמנם ס' 74 להצעת תשט"ז אמר: "נכס נפרד שערכו ביום גמר השיתוף על פי דין היה גדול מערכו בתחילה, רואים את תוספת הערך כרכוש משותף במידה שהיא פרי מאמצים או כספים שהשקיעו בני-הזוג או אחד מהם במשך השיתוף על פי דין". אך הוראה זו לא אומצה בחוק תשל"ג. אין זה אפשרי לחשב באיזון המשאבים את תוספת הערך כפריט נפרד, כיוון שהחוק מדבר אך ורק בנכסים ולא בערכים. "

שם, בעמ' 87-88. ההדגשות שלי, נ.מ.

מדברי פרופ' טדסקי משתמע כי הוא סבור שהשבחת נכס חיצוני הנובעת מהשקעת עבודה של אחד מבני הזוג, או שניהם, צריכה להיכנס לאיזון, אך הדבר אינו אפשרי על פי חוק יחסי ממון בין בני זוג. לדבריו, היות והחוק הישראלי נוקט ב"שיטת העודף", לפיה נערכת שומה אחת בלבד של נכסי האיזון - שומה בעת פקיעת הנישואין של רכוש כל אחד מבני הזוג פרט לנכסים שאין לאזן שווים, ולא ב"שיטת הפרש" - לפיה נערכות שתי שומות של נכסי כל אחד מבני הזוג, ערב הנישואין ובעת פקיעתם ומחושב ההפרש ביניהן - הרי שלא ניתן לקחת בחשבון בעת האיזון תוספת ערך לנכס, אלא רק נכס, ונכס שאיננו בר איזון על פי החוק לא יכלול בנכסי האיזון. כלומר ההשבחה כשלעצמה של נכס שאיננו בר איזון איננה נכללת בנכסי האיזון. עם זאת, וכפי שמציינת ב"כ התובע, פרופ' טדסקי סבור כי "בכל המקרים האלה, מן הצדק שיבוא שיפוי מתאים בשעת החישובים (אם לא בא כבר לפני כן)".

עוד מציינת ב"כ התובע, כתימוכין לעמדתה, כי לפי החוק השבדי, (צוטט לעיל לענין הפירות) אשר עיקריו משותפים לכל המדינות הסקנדינביות, תפוקה המתקבלת מנכס פרטי מתחלקת בין בני הזוג.

ב"כ התובע טענה כי זוהי ההלכה גם בצרפת, ואולם, מן המקור אליו היא מפנה עולה כי, למעשה, לא קיימת בצרפת הלכה ברורה בסוגיה דנן:

“... a vigorous doctrinal controversy has developed as to *when* the fruits and revenues of separate property become part of the community, and as to what events could be considered as resulting in aquests from economies within the meaning of CC art. I40I.”

International Encyclopedia of Comparative Law, שם, בעמ' 114.

ב"כ הנתבעת לא התייחס לגופה של התזה המשפטית שהציג התובע. כל שנטען הוא, בתמצית, כי "לשונו של [סעיף 5\(א\)\(1\)](#) לחוק ברורה ואינה צריכה פרשנות, וכך נהגו בתי המשפט על כל ערכאותיהם, עת דנו בזכויות שנבעו מנכסי ירושה, ומפירות נכסי ירושה" [סעיף 4(ו) לסיכומי הנתבעת].

בסוגיה זו העומדת להכרעה במקרה דנן – לאילו מקבוצות הנכסים משתייכים פירות והשבחות של נכסים חיצוניים, האם לנכסי האיזון או שמא לנכסים החיצוניים – נראה כי אכן דין הפירות והשבחות כדן נכסי האיזון, ובלבד שהמדובר בפירות ובהשבחות שמקורן בהשקעת עבודה של אחד מבני הזוג או שניהם, או בהשקעת משאבים משותפים של בני הזוג. כלומר, הקובע הוא השקעת בן הזוג במהלך החיים המשותפים והנכסים שהופקו כתוצאה מהשקעה זו משך חיי הנישואין ועד לפקיעתם.

כפי שעולה מדברי המלומד טדסקי שדבריו הובאו לעיל, זהותו של נכס, במישור של יחסי הממון בין בני זוג, היא בראש ובראשונה נגזרת של הנסיבות שאפפו את הצטרפותו למצבת הנכסים; משכך, יש להבחין בין פירות והשבחות שהן תוצאה של נסיבות חיצוניות לבין פירות והשבחות שהן תוצאה של השקעת עבודה או משאבים, ולהבדיל ביניהן.

דין השבחות

השבחה הנובעת מנסיבות חיצוניות, כגון תנודות בשוק ההון או בשוק הנדל"ן וכיוצ"ב, הינה במהותה הנכס עצמו ללא התערבות הבעלים או בן-זוגו. לפיכך, יש לזהות השבחה ממין זה עם הנכס, ולהחיל עליה את אותו הדין החל על הנכס קרי – הוצאה מגדרי האיזון כאשר הנכס עצמו איננו בר איזון.

ברם, השבחה הנובעת מעבודת בעל הנכס, בן זוגו או שני בני הזוג, או מהשקעת משאבים משותפים של בני הזוג, בתקופת הנישואין, שונה כליל באופיה. תוצאת השקעת בני הזוג או אחד מהם אשר בגינה הושבח הנכס, ניתן להתייחס אליה כאל תוספת לנכס אולם כעומדת בפני עצמה, קרי לנכס חדש ועצמאי, אשר הושג כתוצאה מהשקעה ומעשים של בן זוג או בני הזוג שנוצרה בתקופת הנישואים כתוצאה ממאמץ של מי מבני הזוג בתקופת הנישואין, ובתור שכזה – לנכס בר-איזון.

הוא הדין כאשר השבחת נכס שאיננו בר איזון נעשתה ע"י נכס בר איזון.

אכן, כבר נפסק על ידי כב' השופט גייפמן כי השבחה שמקורה במשאבים משותפים של בני הזוג דינה להתחלק ביניהם שווה בשווה:

"נכסים שאינם ברי איזון שהושבחו או נרכשו או חלק מהזכויות בהם נצברו על ידי נכסים ברי איזון (להלן: ההשבחה) - מקנים זכות לאשה למחצית השווי הכספי של ההשבחה, כאשר ניתן לחשב את ההשבחה בצמוד לשווי הנכס שאיננו בר איזון כערכו להיום.

כיוון שהבעל עשה שימוש בנכסים ברי איזון לצורך השבחה או רכישת נכסים שאינם ברי איזון או צבירת זכויות נוספות בנכסים שאינם ברי איזון - הבעל מנוע על פי דוקטרינה של תום הלב מלטעון לאי זכותה של האשה למחצית שווי הנכסים ברי איזון שהושקעו בהשבחה או ברכישת הנכסים שאינם ברי איזון."

תמ"ש (תל-אביב-יפו) 23591/96 - אלמונית נ' פלוני . [פורסם בנבו];

ואכן, המקרה המובהק ביותר הוא זה בו נכס חיצוני הושבח על ידי נכסים ברי-איזון. בנסיבות אלו מקור ההשבחה הוא בהשקעה משותפת של שני בני הזוג, כאשר לולא השקעה זו לא הייתה ההשבחה באה לעולם, ולפיכך היא בגדר הישג משותף של בני הזוג. בדומה לכך, ניתן להצדיק מתן מחצית השווי הכספי של ההשבחה לבן-הזוג שאיננו בעל הנכס, במקרה בו מקור ההשבחה בעבודתו-הוא, בעבודת בן הזוג בעל הנכס או בעבודה משותפת של שני בני הזוג, שכן גם במקרה זה ניכרת מעורבות משאבים אנושיים מתקופת הנישואין קרי השקעה משותפת, אשר היא שהניבה והיא הגורם לרכישת הנכס, קרי שווי התפוקה, לאמור שווי ההשבחה של הנכס, שהוא נכס העומד בפני עצמו.

כך, למשל, בפרשת **אבולוף**, פסק בית המשפט העליון כי התמורה שנתקבלה עבור מכירת זכות הדיירות המוגנת בחנות, שרכש הבעל לפני הנישואין, תתחלק בין בני הזוג שווה בשווה. זאת, בין היתר, היות ומשך תקופות מסוימות עזרה האישה בעבודת החנות מבלי שקיבלה שכר עבור עבודתה, ובהתחשב בכך שלאורך השנים שולמו דמי השכירות של החנות מהכנסות בני הזוג (ראה **ע"א 2280/91 אבולוף נ' אבולוף . פ"ד מז(5), 596**).

במאמרו "על נכסי עבר, על נכסי עתיד ועל הפילוסופיה של חזקת השיתוף" מתייחס ד"ר שחר ליפשיץ לפסק הדין בעניין **אבולוף** ומחווה דעתו כי,

"במקרה מסוג זה נראה שהתנהגות האישה (תרומתה בבית ובחנות) עשויה להיחשב כמאמץ משותף. מכיוון שכך, במקרה של עליית ערך, זכותה של האישה למחצית מהשבחת החנות במשך הנישואים נובעת מהרציונלים הנורמטיביים של צדק, הגינות ושוויון... **אני סבור כי במקרים הללו, השתתפות עקיבה וממושכת של בן הזוג הביתי במאמץ המשותף של תחזוק העסק אמורה להבטיח לו.. את מחצית הפרש בין הערך הנוכחי של הנכס לבין הערך המשוער של הנכס אלמלא הושקע בו המאמץ המשותף במשך הנישואים.**"

"על נכסי עבר, על נכסי עתיד ועל הפילוסופיה של חזקת השיתוף", ש' ליפשיץ, **משפטים** לד(3) תשס"ה, 627, בעמ' 723-724. ההדגשה שלי - נ.מ.

אכן, אף אני סבורה כי בנסיבות האמורות מן הצדק לחלק את ההשבחה שווה בשווה בין בני הזוג, היות והיא הישג משותף שלהם. אמנם, הן פסק הדין בעניין אבולוף והן מאמרו של הד"ר שחר ליפשיץ עוסקים בחזקת השיתוף ולא בהסדר איזון המשאבים, אך שני ההסדרים הנ"ל מושתתים על יסודות דומים, הסדר איזון המשאבים בא לפשט את משטר חזקת השיתוף במטרה שעיקרה להימנע מויכוח ביחס לנכסים שנרכשו בתקופת הנישואין אך נרשמו על שם אחד מבני הזוג.

יודגש כי בפס"ד אבולוף ההתייחסות היא לבן הזוג אשר איננו בעליו של הנכס ואשר השקיע בעצמו ויחד עם בן זוגו בעל הנכס מאמץ ועבודה בנכס.

קשה יותר להכרעה הוא המקרה בו ההשבחה היא תוצאה של השקעת עבודה רק מצד בן-הזוג שהוא גם בעליו של הנכס. בנסיבות אלו לא קיימת, לכאורה, כל מעורבות של בן הזוג השני, לא בנכס גופו ולא בהשבחתו, ולפיכך יתכן שלא קמה כל הצדקה לחלק את שווי ההשבחה בין בני הזוג.

יחד עם זאת, מוצדק כי בנסיבות בהן השבחת הנכסים החיצוניים היא תוצאה של השקעה ממשית של בן הזוג - כגון, במקרה בו לאחד מבני הזוג סכומי כסף שקיבל במתנה והוא מבלה שעותיו וימיו בבחינת השקעות פוטנציאליות, במעקב אחר ההתפתחויות בשוק ההון ובלהטוט בכספיו, ומשקיע כל זמנו בכך והכול במטרה להשביח את המתנה שקיבל - מוצדקת הכללת ההשבחה בנכסי האיזון.

עבודתו של כל אחד מבני הזוג במהלך חיי הנישואין נחשבת למשאב משותף אשר פירות השקעתו יחולקו ביניהם שווה בשווה. כך, למשל, יכללו באיזון המשאבים משכורות וזכויות סוציאליות שצברו בני הזוג במהלך הנישואין, אף שכל אחד מהם צבר זכויות אלו בנפרד, בגין עבודתו-שלו וכתוצאה מהשקעת זמנו, מרצו וכישוריו המיוחדים. באותו אופן יש לכלול באיזון גם השבחות - ואף השבחות של נכסים חיצוניים - שהן תוצר של עבודת אחד מבני הזוג.

פרופ' טדסקי אינו מבחין בין "עבודתם המשותפת או עבודתו של בעל החנות או עבודתו של בן-זוג", ודן בכולן כאחד (ג' [טדסקי, "איזון המשאבים בין בני-הזוג"](#), [לעיל](#), בעמ' 87-88). עם זאת עמדת פרופ' טדסקי היא שאין לכלול השבחת נכס בנכסי האיזון אף בעקבות עבודת בן זוג במהלך חיי הנישואין על אף שלדעתו היה נכון להכלילו בנכסי האיזון, שכן לשיטתו אין ניתן לעשות כן נוכח מהות משטר איזון המשאבים המעריך שווי הנכסים בעת עריכת איזון המשאבים ולא נוקט בשיטת ההפרש לאמור, הערכת נכס עם תחילת חיי הנישואין והערכת שוויו עם עריכת איזון המשאבים. ואולם אף שאין שיטתנו שיטת "ההפרש", יש לבחון את מהות הנכס "החדש" כלומר התפוקה כתוצאה מהשקעת העבודה והזמן ואילו אופן מדידתו והערכתו אין בהם כדי לפגוע בעצם הקביעה כי על פי מהותו הינו נכס בר איזון. כלומר, העובדה שבחינת שוויו של הנכס החדש, קרי ההשבחה, תיעשה ע"י הערכת שוויו בתחילת מועד "רכישתו" ע"י בן הזוג בעליו (רכישה באמצעות ירושה מתנה או קיום הנכס לפני הנישואין) והערכתו ביום עריכת איזון המשאבים, איננה סותרת את האמור [בחוק יחסי ממון](#) לענין שיטת עריכת איזון המשאבים.

אם כן, נראה לסיכום, שגם בנסיבות בהן הושקעה עבודה ממשית על ידי בעל הנכס, ורק על ידו, ובעקבות השקעה זו השביח הנכס, תיכלל ההשבחה באיזון הנכסים אף שהנכס עצמו יוותר מחוצה לו.

דין הפירות

כאמור, בכל הנוגע לפירות, עמדת פרופ' טדסקי הינה כי, יש לפרש את שתיקת [חוק יחסי ממון בין בני זוג](#), כהסדר שלילי, שמשמעותו כי דין הפירות להיכלל באיזון. כלומר, כל נכס אשר לא הוצא במפורש מנכסי האיזון הוא נכס בר איזון.

ואולם, אני סבורה כי העדר ההתייחסות המפורשת לפירות הנכסים החיצוניים במסגרת [סעיף 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג](#), מביאה למסקנה כי הם עצמם נחשבים, באופן עקרוני, לנכס חיצוני. זאת ניתן ללמוד גם מכך שהאמור בהצעת חוק תשל"ז לפיו פירות ותחלוף של נכס "חיצוני" שייכים לרכוש המשותף, לא התקבל ובסופו של יום, קרי, בחוק כפי שחוקק, לא נקבע כך, לא הוזכרו פירות נכס "חיצוני" על אף שכאמור הצעת החוק ציינה אותם כנכס משותף; אם כן, [חוק יחסי ממון בין בני זוג](#) לא כלל פירות נכסים חיצוניים בנכסי האיזון.

עם זאת, דין פירות הנכס כדין השבחתו כלומר, יש מקום לבחון את הנסיבות שהביאו לתנובת הפירות, כשם שנעשה ביחס להשבחות, שאף הן, באופן בסיסי ועפ"י לשון החוק, בגדר נכס חיצוני.

לעיתים, הפירות הם רק פועל יוצא של הנכס המניב עצמו, ולא של משאבים שהושקעו בו. במקרים אלו העבודה המושקעת בנכס, על מנת שישא פירות היא שולית. כך, למשל, כשהמדובר בהשקעות כספיים המניבות רווחים או בנכסים נדל"ניים המניבים דמי שכירות. בעל הנכס נדרש לבצע מספר מוגבל של פעולות בסיסיות על מנת להניע את תהליך ההנבה – בחירת תוכנית

השקעה, העמדת דירה להשכרה וכולי – ומשעשה כן ימשיך הנכס לקיים את תהליך ההנבה בכוחות עצמו, בסיוע מועט – טכני בעיקרו – מצד הבעלים.

במקרים אלו אין כל הצדקה להבחין בין הדין החל על ה"עץ" – קרי, הנכס עצמו – לבין זה החל על פירותיו.

לעומת זאת, פירות שהניב נכס כתוצאה מעבודת בעליו, בן זוגו, או שני בני הזוג, או מהשקעת משאבים משותפים של בני הזוג, בתקופת הנישואין, הם בגדר נכס בר-איזון.

ועם זאת, בהקשר זה אין להתעלם מהוראות [סעיף 4 לחוק יחסי ממון בין בני זוג](#):

העדר תוצאות במשך הנישואין

אין בכריתת הנישואין או בקיומם כשלעצמם כדי לפגוע בקנינם של בני הזוג, להקנות לאחד מהם זכויות בנכסי השני או להטיל עליו אחריות לחובות השני

העולה מהוראות הסעיף הנ"ל הינו כי, כל אחד מבני הזוג רשאי לבצע ברכושו פעולות כרצונו, ואין בכך כדי לחייב או לזכות את בן זוגו. משמעות הדברים הינה, בין היתר, כי לבן זוג אין זכות ספציפית בפירות נכס "חיצוני" השייך לבן זוגו, ואם ייאכלו במהלך הנישואין לא יוכל לתבוע החזר מחצית שווים – ובלבד שאין המדובר בהברחת נכסים.

היות הפירות נכס שהינו בר-איזון באה לידי ביטוי בשעת איזון המשאבים, אז יכללו באיזון הפירות המצויים ברשות בן הזוג בעל הנכס, **באותה העת**.

השקעה שהניבה פירות והשבחות גם יחד

עם זאת, יתכן שיש להבחין בין שני מצבים. מצב בו הכניס בן הזוג בעל הנכס את ההכנסות - קרי, הכספים שהרוויח כתוצאה מעבודתו והשקעת מאמציו שלו - אשר מקורם בנכסים החיצוניים השייכים לו, ניתן לראות בכספים אלה נכס שווה משכורת; כלומר, תמורת העבודה הממשית הוכנסה למשק הבית המשותף. ובמקרה זה מתמורת ההשקעה בנכס החיצוני של בן הזוג בעל הנכס נהנה כבר בן הזוג האחר, ומשכך אולי אין מקום להעלות הטענה ואולי אף לא יהיה זה צודק, שבנוסף להכנסות השוטפות הנובעות מעבודת בן הזוג בעל הנכס יהנה בן הזוג האחר גם מהשבחת הנכס שאיננו נכס בר איזון, השבחה הנובעת כתוצאה מעבודת בן הזוג בעל הנכס. זאת לעומת הסיטואציה בה בן הזוג בעל הנכס משקיע זמנו ומרצו בהשבחת הנכס אולם איננו מכניס למשק הבית הכנסות שוטפות או אחרות וכתוצאה מעבודתו הושבח הנכס שאיננו בר איזון שאז מוצדק כי בן הזוג האחר יהיה שותף לשווי השבחת הנכס.

הבחנה זו ניתן לראות בדברי הפרופ' תומס אולדהם אשר התייחס לסוגיה במאמרו " Separate Property Businesses that Increase in Value During Marriage", וכך כתב שם:

"If the increase in value stems at least in part from the efforts of one or both spouses, however, there can be a community claim to the increase. The "time, toil and talent" of each spouse during marriage is perceived to be a community asset. If a separate property asset increases in value because of a community investment of a spouse's efforts during marriage, a potential community claim arises. This claim only pertains to the increase in value during marriage (**or possibly the value of the services contributed**); the initial separate property investment at the time of the wedding remains separate property."

Thomas J. Oldham, "Separate Property Businesses That Increase In Value During Marriage", **Wisconsin Law Review** (1990) 585, p. 586. נ.מ. ההדגשות שלי.

כלומר: טענת בן הזוג שאיננו הבעלים של הנכס יכולה להתייחס או להשבחה במהלך הנישואין או לשווי השקעתו בנכס במהלכם – שווי שניתן לתרגמו לסך משכורותיו מעבודתו – ולא לשניהם גם יחד.

ענין זה יושאר בצריך עיון.

פירות והשבחות עתידיים

מתעוררת השאלה (אף שאיננה מתעוררת בנדון כאן) מה יהא דינם של פירות והשבחות שמקורם בנכס חיצוני ואשר הופקו בתקופה שממועד פקיעת הנישואין ואילך.

בפרשת **חסל** נדונה, בין היתר, טענת אישה כי היא זכאית, **מכוח חזקת השיתוף**, למחצית רווחיה של החברה המשותפת, שהופקו אחרי תום השיתוף, מן הטעם שמקורם ברכוש משותף; או כפי שניסח זאת כב' השופט טירקל: "האם זכאית היא רק למחציתו של ה"עץ" המשותף, לרבות מחציתו של יבול הפירות שצמחו עליו לאחר מכן? האם "טעם הפרי" כ"טעם העץ"? (ע"א [5640/94](#) **חסל נ' חסל, פ"ד נ(4)250**).

תשובת בית המשפט לשאלה זו הייתה, בעיקרה, שלילית:

" התשובה לשאלות אלה אינה פשוטה. דרך אחת לפתרון היא לפי מועד ההשקעה העיקרית. ניתן לומר שמקום שבו נעשתה ההשקעה העיקרית, כספית או אחרת, ב"עץ", בתקופה שלפני שתמה חזקת השיתוף, וניתן לייחס את ה"פירות" לאותה השקעה, תחול

החזקה גם על הפירות. וכן בהיפוכו של דבר. התשובה קשה יותר כאשר לא ניתן לקבוע את התקופה המדויקת בחיי העסק המשותף שבמהלכה נעשתה ההשקעה העיקרית, או שלא ניתן לייחס את הפירות לאותה תקופה. סבורני כי במקרה האחרון ראוי שחזקת השיתוף לא תחול, בדרך כלל, על הפירות. הוא הדין במקרה שלפנינו.

...

לפיכך הייתי מציע שלא להוסיף לחלק שמקבל כל אחד מבני הזוג, לפי הערך הנוכחי, גם את הפירות שיצמחו בעתיד על העץ שהיה משותף, בין שהם "ענבים" ובין שהם "באושים". בן הזוג הפורש יזכה אפוא בשווי של חלקו לפי הערך הנוכחי של הנכס בזמן חלוקת הרכוש של בני הזוג - "השווי המוקפא" ליום ההפרדה - אך לא יזכה בתשלום נוסף בעתיד.

[ע"א 5640/94 הנ"ל](#), שם.

בענייננו, לא העלה התובע טענות כלשהן ביחס לפירות והשבחות עתידיים של נכסי הירושה, ממועד הקרע ואילך;

עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות בעניין זה, נראה כי אם לגבי פירות והשבחות עתידיים של נכסים משותפים נטיית הפסיקה היא שלא לראותם כמשותפים, לא כל שכן בכל הנוגע לפירות והשבחות עתידיים של נכסים חיצוניים, שאינם בני איזון השייכים לאחד מבני הזוג בלבד.

ומן הכלל אל הפרט

פירות הנכס והשבחה

עתה, לאחר שהונחה התשתית המשפטית, יש לבחון האם מתקיימים בענייננו היסודות המצדיקים הכללה של פירות והשבחת נכסי הירושה של הנתבעת בנכסי האיזון בהנחה שאכן הושבחו.

הן אם יתייחס להכנסות אותן הכניסה הנתבעת מדי חודש בחודשו, משך כל שנות הנישואין כאל פירות נכסי הירושה או כאל הכנסות כתוצאה מהשקעת עבודתה של הנתבעת בנכסי הירושה הרי שמטענות הצדדים ומעדויותיהם המפורטות עולה בבירור שלאורך כל חיי הנישואין שימשו כספים אלה של הנתבעת מרכיב עיקרי ביותר, שלא לומר בלעדי, בפרנסת המשפחה. התובע לא היסס להודות כי הפקיד את כל משכורותיו בחשבון בנק נפרד על שמו (שם הצטבר לו באין מפריע חסכון של מאות אלפי שקלים), כי לחשבון המשותף נכנסו רק כספים שמשכה הנתבעת מן השותפות, (התובע השתף בסכומים מזעריים לצרכי הבית) וכי כספים אלה שימשו לצרכי ולכל הוצאות המשפחה:

ש. נכון שאת המשכורת שלך אתה מכניס לחשבון שעל שמך.

ת. נכון מאז ומתמיד.

...

ש. אתה טוען בסעיף 55 לכתב ההגנה שלך לתביעת מזונות שד. הייתה מפקידה לחשבון המשותף 40,000 ₪ לחודש.

ת. כן, ד. היתה מעבירה מהשותפות ומת. כל מיני הוצאות לא יכול להגיד סכום בדיוק זה היה סכום בלתי מוגבל לא היה על זה מעקב בבית או נתון או ויכוח כל מה שהיה צריך היתה מעבירה ולא נותנת לי דו"ח כמה מעבירה בחודש זה גם יכל להיות 100,000 ₪ לחודש.

...

ש. וכל הכספים האלה לשיטתך מומנו כל הוצאות הבית והוצאות הילדות.

ת. לא, ההוצאות האלה שימשו גם להוצאות הבית וגם הוצאות הילדות וגם הוצאות ד. אם החליטה.

ש. וגם להוצאות שלך.

ת. כן. אך צריך לדייק, היא הקפידה שהוצאות פרטיות שלי יהיו יותר מהחשבון שלי...

ש. .. כמה מתוך המשכורת שלך היית תורם לצורך הוצאות הבית והמשפחה.

..

ת. לא יכול להגיד באחוזים, האוירה בבית הייתה שהרוב בא מהשותפות מהחברות...

ולא נדרשתי להשתתף במימון הוצאות רבות."

עמ' 6-2 לפרוטוקול הדיון מיום 25.9.2006, ההדגשות שלי, נ.מ.

אכן, מדברי התובע עולה תמונה ברורה באשר לאופי ההתנהלות הכלכלית של הצדדים.

ודרישתו – לאחר שנהנה כל השנים מסכומים חודשיים שוטפים ואחרים, ניכרים ביותר, ששימשו לכיסוי כל הוצאות המשפחה ברמה כלכלית גבוהה לקבלת מחצית מהשכח נכסי הירושה עצמם, איננה נראית הוגנת או צודקת. ויש להשאיר בצריך עיון את השאלה האם היה מקום לזכות את התובע הן בהכנסות החודשיות השוטפות ברמה הגבוהה כפי שזכה בהם למעשה, שכן הוא עצמו כמעט שלא השתתף, והן במחצית מהשכח נכסי הירושה במידה והושבחו האם לא היתה בכך קבלה כפולה של זכויות מנכסי הירושה, כאמור לעיל.

אשר לדיווידנדים שקיבלה הנתבעת כבעלת מניות בחברת "ת. אחזקות ופיתוח (1990) בע"מ" (להלן: "חברת ת."), אכן דיווידנדים חולקו בשנת 2004, על פי עדותו של רו"ח מנחם דותן, שחוות דעתו ביחס לשותפות ולחברת ת. הוגשה ע"י התובע, הדיווידנד שחולק בשנת 2004 - היחיד שחולק במהלך התקופה הרלוונטית – מקורו בהכנסות שכר דירה ומימון (ראה עמ' 7 לפרוטוקול הדיון מיום 18.2.2007), משמע, הדיווידנד הוא בגדר "פרי" ולא בגדר "השבחה".

ואולם, כפי שיפורט להלן, "פרי" זה אינו תוצר של השקעה ממשית מצד הנתבעת, ומשכך הוא בגדר נכס חיצוני אשר לתובע אין בו זכויות כלשהן.

השבחת נכסים – ההיבט העובדתי

על מנת שתקומנה לתובע זכויות בהשבחת נכסי הירושה של הנתבעת, עליו להוכיח כי נכסי הירושה אכן השביחו וכי השבחה זו היא תוצר של עבודה ממשית שהשקיעה הנתבעת בתקופת הנישואין.

עבודת הנתבעת בעסק המשפחתי

אתיחס תחילה לשאלת חלקה של הנתבעת בעבודת השותפות ובניהול נכסי הירושה, שכן בעניין זה הציג כל אחד מהצדדים נרטיב שונה בתכלית. התובע תיאר את הנתבעת כ"טייקון כלכלי" (סעיף 38 לכתב ההגנה), "אישה עשירה המנהלת עסקי נדל"ן חובקי עולם" (סעיף 88 לסיכומים), וטען כי "אינה ומעולם לא הייתה "האישה הקטנה", היא עבדה ופרנסה, רכשה והייתה פעילה ושותפה מלאה בעסק המשפחתי" (סעיף 117 לסיכומים). הנתבעת, לעומת זאת, הציגה את עצמה כ"אישה הצופיה הליכות ביתה", שנטל הבית וגידול שלוש הבנות הוטל כולו עליה (סעיף 1. ד ו-ד. 9 לסיכומים) וטענה כי לא עבדה בשותפות ו/או בחברת ת., אלא במהלך התקופה שקדמה ליציאת אחותה לחופשת לידה - על תקן של מתלמדת - ובמהלך חופשות הלידה של אחותה – כמחליפתה.

לשם חשיפת חלקה של הנתבעת בניהול נכסי הירושה, ברצותו להוכיח כי הנתבעת גרמה בעבודתה להשבחת נכסים אלה, זומנה על ידי התובע סוללה של עדים, מרביתם עובדים המועסקים בהווה או שהועסקו בעבר בעסקי המשפחה של הנתבעת וכן אחותה של הנתבעת, ובנוסף המטפלת של בתם הצעירה של הצדדים.

ואולם, מן העדויות שנשמעו עלה באופן עקבי ובבירור כי דווקא גרסתה של הנתבעת היא המעוגנת במציאות, וכי מעורבותה בניהול נכסי הנדל"ן המשפחתיים אכן הייתה שולית ביותר והתמקדה בתקופות שסביב חופשות הלידה של אחותה, ואף אז היתה טכנית בלבד.

אחות-הנתבעת העידה כי מי שמנהל את העסק המשפחתי מאז פטירת אביהן בשנת 1983 היא אמן, וכי היא עצמה החלה לעבוד בשותפות רק בסוף 1996. לדבריה, תפקידה בעסק הוא "יפקידותי... עונה לטלפון כותבת חשבוניות עושה גבייה של שכ"ד מפקידה שולחת מכתבים שולחת בעליי מקצוע לתקן דברים", ואילו האם היא זו שמחליטה ונותנת הוראות (עמ' 23-24 לפרוטוקול הדיון מיום 31.5.2005). האחות העידה כי נישאה באוגוסט 1998 וכי כבר מתחילת 1999 החלה הנתבעת לבקר אותה במשרדי השותפות, למשך 4 שעות בכל פעם, על מנת ללמוד את העבודה: "כשהיה ברור שאני ארצה ללדת ואצא לחופשת לידה ביקשתי ממנה שתתחיל להגיע למשרד כדי שתבין על מה מדובר" (שם, בעמ' 18). לדברי האחות, במהלך ביקוריה של הנתבעת בעסק היו בנותיה מתקשרות אליה "לפחות 3, 4 טלפונים, החל מפתרון בעיות קטנות עד שהייתה צריכה לתת להם מענה לבעיות חברתיות", ואם היו מבקשים ממנה להגיע לירושלים הייתה נוסעת (שם, בעמ' 25). האחות העידה עוד כי ילדה את שני ילדיה בסמיכות יחסית, ביום 2002... וביום 2003...

וכי במהלך חופשות הלידה שלה החליפה אותה הנתבעת. לדברי האחות, "יכדי לתת לה -) לנתבעת, נ.מ.) תפקיד שתרגיש יעיל נתתי לה להתעסק עם ביטוחים מה שזה אומר לשוכרים שלנו בכל החוזים הם צריכים לעשות ביטוח בצורה מסוימת ולהעביר לנו העתק הביטוח. תפקידה היה לנגוס לדיירים לעשות ביטוח" (שם, בעמ' 24), כלומר: תפקידה של הנתבעת בעסק, בדומה לזה של אחותה, היה פקידותי גרידא.

הגב' ש. ד., שעבדה כפקידה במשרדי השותפות החל מנובמבר 1997 ועד יוני 2000, העידה כי הנתבעת הייתה נמצאת במשרד "בקושי" וכי הכירה אותה רק "אחרי כמעט שנה שלי במשרד..". (שם, בעמ' 26). לדבריה, "יד. הגיע (צ.ל. "הגיעה", נ.מ.) לעיתים רחוקות.. בשנה הראשונה היא לא הייתה כי נולדה להם ילדה ואחרי אחת לשבועיים שלושה היא הייתה מגיעה" (שם, בעמ' 27). לדבריה, בעת הצורך הייתה פונה לאחות או לאם – אף שהדבר הצריך לעיתים שיחת טלפון ללונדון, שם מתגוררת האם – אך לנתבעת לא התקשרה (שם, בעמ' 28). עם זאת, לדבריה, הנתבעת הייתה בקשר טלפוני עם המשרד מדי פעם, "לשאל אם אמא שלה שם ולשלומי" וכן "כשר. וצ. היו בחו"ל ביחד, או לא ביחד אז תמיד ד. הייתה בקשר טלפוני אתי לדעת שהכל בסדר" (שם, בעמ' 30).

הגב' י. י., העובדת כפקידה במשרדי השותפות החל מנובמבר 2003, הסבירה כי:

"ת. יש הפרדה בין שתי תקופות. יש תקופה שהתקבלתי לעבודה ומה שקורה היום, כשאני הגעתי לשותפות ר. הייתה בחופשת לידה משהו כמו חמישה חודשים עד חצי שנה ואז ד. הכניסה אותי לעניינים, היא הייתה כשצריך, הרבה דברים לא בסמכותי וגם הייתי כל הזמן בקשר עם צ... היום המצב הוא אחר.

ש. מה זה היום?

ת. שנה וחודשיים.

ש. כשד. הכניסה אותך לעניינים בכל בעיה פנית אל ד.?

ת. גם אל ד. וגם אל צ.

ש. והיום?

ת. לר.

ש. לא פונה לד.?

ת. לא."

(שם, בעמ' 34)

וכשנשאלה ביחס לתפקידה של הנתבעת בעסק השיבה: "מבחינתי אין לה תפקיד, היא אחת השותפות, זה ברור. מבחינת השוטף ביום לא" ועוד: "יד. לא פעילה בעסק לא רק מהיום סביב הדיון אלא עוד הרבה לפני זה... היא לומדת ופיזית היא לא בעסק. מי שמנהל זה ר. וצ... " (שם, בעמ' 33 ו-37).

הגבי מ. (ר.) ב. העידה כי היא עובדת עבור הצדדים כמטפלת כבר 6.5 שנים וכי אחריותה העיקרית היא לאסוף את בתם הצעירה של הצדדים מהגן ולשמור עליה בבית עד שובן של הבנות הבוגרות או אחד מבני הזוג, כאשר שעות עבודתה הרשמיות הן 00:16-45:12. מעדותה עולה כי לרוב שהתה הנתבעת בבית במקביל אליה, אלא ש"היא עשתה שיפוצים בבית, היא עשתה קניות ובאו עוזרות לבית והיא הייתה גם" (שם, בעמ' 42). לדברי המטפלת, הנתבעת שהתה בבית לפעמים "יומיים, לפעמים כל השבוע כשעשו שיפוצים וכשעשיתי ניתוח לפעמים" (שם, שם); בחופשים, כשהבת הצעירה הלכה לקייטנה, הייתה הנתבעת אוספת אותה ולא היא (שם בעמ' 41); וכשהייתה בחופשה שנתית או בחופשת מחלה הייתה הנתבעת נשארת בבית עם הבנות. המטפלת העידה גם כי בידה מספר טלפון אחד בו ניתן להשיג את הנתבעת במשך היום - מס' הטלפון הנייד שלה - וכשיש בעיה עם אחת הבנות או שמתקשרים מבית הספר, היא מתקשרת לנתבעת והנתבעת מגיעה. לדבריה, את מס' הטלפון של התובע קיבלה רק לפני 4 חודשים.

מר ר. ל. הועסק על ידי השותפות במכירת דירות, במהלך השנים 1991-1996. בעדותו הבהיר מר ל. כי "צ. הייתה המעסיקה שלי ונתנה לי הוראות" (שם, בעמ' 46) וכי בזמנו לא הנתבעת ולא אחותה היו מעורבות בעסק, והוא ראה את הנתבעת לעיתים רחוקות מאד (שם, בעמ' 47). כן ציין כי הוא שוכר כיום דירה ב"פרויקט של ר." ומי שחתם מולו על חוזה השכירות היא האם (שם, בעמ' 49).

אחרון בשורת העדים לעניין זה היה מר ג. ד., איש האחזקה של הדירות שבתובעות השותפות החל מ-1997/8 ועד היום:

י"ש. אתה יכול לומר לי עם מי היית בקשר ממשפחת ר.?

ת. בד"כ ר. וצ.

ש. עם ד. לא היית בקשר?

...

ת. עם ד. הייתי בקשר כמה חודשים שר. לא הייתה במשרד

...

ש. ומעבר לכך לא ראית את ד.?

ת. פגשתי אותה, אבל אין לי איתה שום דבר, הכל מול ש. הבחורה הקודמת, י. ור.

ש. את ד. אתה לא רואה כל יום בעסק?

ת. לא

ש. כמה אתה רואה?

ת. בשנה האחרונה לא ראיתי אותה בכלל

ש. ולפני השנה האחרונה?

ת. לעיתים נדירות, בעיקר בחגים כשבאה להגיד חג שמח

ש. היא אף פעם לא דיברה איתך על תחזוקה של הדירות?

ת. דיברה בתקופה שר. לא הייתה פעילה

ש. מעבר לתקופה הזאת היא לא דיברה איתך?

ת. לא...

(שם, בעמ' 50-51)

יצוין, כי מר ד. הודה שאינו נקרא למשימות אחזקה בכל יום, וכי גם כשיש קריאה לא תמיד הוא עובר דרך משרדי השותפות, ולפיכך יתכן כי הנתבעת נמצאת במשרד והוא אינו מודע לכך. עם זאת, העד הדגיש כי "את ד. לא ראיתי המון שנים וזה עם יד על הלב" (שם, בעמ' 54) ומעדותו עלה בבירור כי הוא מעורה בהתנהלות היומיומית של העסק, רואה את אחות-הנתבעת במשרד 3-4 פעמים בשבוע ומצוי בקשר טלפוני שוטף אתה ועם הפקידה י. י., ובשעתו, גם עם הפקידה ש. ד. (שם, בעמ' 52-53), משמע: יש בכל זאת לייחס משקל לעובדה שלא נתקל בנתבעת במסגרת עבודתו, מזה זמן רב.

הנה כי כן, מדברי העדים, שמעורבותם הכוללת בעסק המשפחתי ואף בחייהם הפרטיים של הצדדים מקיפה את חלקה הארי של התקופה הרלוונטית לענייננו, עולה בבירור שהנתבעת לא הייתה דמות דומיננטית בעסק אלא שותפה "שקטה" שלא הייתה נוכחת במשרדי השותפות על בסיס קבוע, ולקחה חלק בניהולם השוטף של נכסי הנדל"ן לעיתים רחוקות בלבד. רק על רקע נישואי אחותה, וכהכנה לתקופה בה לא תוכל זו לבצע את תפקידה כרגיל, החלה הנתבעת לגלות מעורבות בחיי העסק וללמוד את העבודה, עם זאת יצוין כי מדברי האחות עולה כי המדובר בעבודה טכנית בעיקרה ולא בניהול ממשי של נכסי השותפות – המצוי באחריותה הבלעדית של האם.

חיזוק נוסף למסקנה זו ניתן למצוא בעדותה של האם, שהסבירה כי אינה מדווחת לבנותיה על עסקיה בלונדון, וכי על עסקיה בארץ מדווחת רק לאחות, מפני ש"יד. לא עובדת לא נמצאת בעסק לא מתמצאת בעסק לא מבינה בעסק... יש לה 3 בנות שהיא מטפלת בהם ובעצמה היא לומדת מתעסקת במה שקשור לבנות אין לה כמעט שום עשייה בעסק.. " (עמ' 24 לפרוטוקול הדיון מיום 4.1.2007).

אף מעדות התובע עצמו עולה שמשך כל שנות נישואיהם הייתה הנתבעת מופקדת על כל ענייני הבית והבנות, אחריות שחייבה אותה להיות פנויה וזמינה. כך, למשל, כשנשאל התובע מי היה עם הבנות כשנדרש להישאר פעם-פעמיים בשבוע לתורנות בבית החולים, מ-16:00 עד הבוקר שלמחרת, עת החלה משמרת חדשה, השיב כי: "המצב בבית היה ברור לחלוטין, הייתי רופא... כאשר התחתנו והיה יודע (צ.ל. "ידוע", נ.מ.) שאני רופא וד. ידעה שהיא נכנסת למערכת נישואים ידועה... " (עמ' 3 לפרוטוקול הדיון מיום 12.9.2005). כן הצהיר: "אני רוצה שיהיה ברור לבית המשפט אני רופא והחלוקה בבית היתה ברורה, אני שעות בחדר ניתוח ולא הרבה פעמים נקראתי באמצע היום" (ש, בעמ' 8). התובע העיד גם כי במשך שנות מגוריהם בירושלים ועד לשנת 1997 - עת נסיעתם לשבתון בלונדון - לא הייתה לילדות מטפלת, למיטב זכרונו, ומי ששלח את הבנות לבית הספר ולגנים, וקיבל אותן בסוף היום, היה אשתו (שם, בעמ' 5).

כן יודגש כי בשנים 1995-1997 עבדה הנתבעת במקום עבודה אחר ב"ארגז". ובשנת 1997 נסעו ללונדון כאמור וחזרו עת היתה הנתבעת בהריון עם בתם הקטנה של הצדדים.

עדות אחת מבין העדויות בעניין מעורבות הנתבעת בעסק אשר סתתה לכאורה מהקו הכללי של העדויות, היתה עדותו של מר ב. א., שהחל משנת 1986 ובמשך 17 שנה שכר מהשותפות מסעדה (המורכבת משתי חנויות) במרכז המסחרי בקראון. מר א. העיד ביחס למשרדי השותפות, המצויים אף הם במרכז המסחרי, כי "עשרות פעמים גם ד. הייתה שם, ר. ירבה בצד ימין וד. בשמאל..." וכשנשאל על איזו תקופה הוא מדבר, השיב "בשנים אחרונות 5 שנים. לא יכול להיכנס לתאריכים".

ואולם מהמשך עדותו התגלה כי אף הוא למעשה המעיט לראות את הנתבעת ואף הוא מציין כי האחות היא הפעילה העיקרית במשרד, וכך העיד:

"ש. מה תפקידה של ר..

ת. היתה שם רוב הזמן.

ש. מה תפקידה של ד..

ת. בתקופה אחרונה ד. היתה שם הרבה.

ש. מה זה תקופה ארוכה (צ.ל. "אחרונה", נ.מ).

ת. שנה אחרונה כשר. היתה בהיריון.

ש. בחצי שנה אחרונה או שנה אחרונה.

ת. חצי שנה אחרונה.

ש. למעשה ד. החליפה את ר..

ת. סביר להניח. לא יודע, מאיפה אני יודע."

(שם, בעמ' 13-14).

אכן העד העיד כי משנדרש לחדש את חוזה השכירות שלו, פעם בחמש שנים, ניהל על כך משא ומתן "עם צ. ר. וד., היו שלושתם" (עמ' 14 לפרוטוקול הדיון מיום 31.5.2005).

לענין זה הסבירה הנתבעת בעדותה כי "הסיפור של א. הוא שכר חנות בשם... המבנה של החנות הזה היה על שמי במסגרת המבנה המסחרי וכשהיה צריך לחתום על חוזה מולו הייתי צריכה לחתום באופן אישי על החוזה מי שניהל את המו"מ זה אמי ואחותי, אני באתי לחתימה" (עמ' 19 לפרוטוקול הדיון מיום 20.11.2006).

מר א. אף אישר כי כל פניות השותפות אליו בכתב, במהלך השנים 1998-2001, נחתמו על ידי האם או האחות (שם, בעמ' 14-15).

התובע ניסה להיאחז בעדות נוספת שנשמעה במהלך ההליכים, זו של רו"ח י. ר. - רואה החשבון של השותפות, חברת ת., חברת "ר. ניהול ואחזקה בע"מ" (להלן: "חברת ר.") וחברת "ע. מרום אחזקות בע"מ" (להלן: "חברת ע.") - לשם חיזוק גרסתו. ואולם, לא מצאתי בדברי מר ר. לפיהם, קורס הגישור שעברה הנתבעת נחשב הוצאה מוכרת לצורכי מס "כי אנו רואים בזה איזה שמירה על רמה השכלתית שלה שתעזור לה בניהול העסק" (עמ' 6 לפרוטוקול הדיון מיום 4.1.2007),

וישותפות גם מתנהלת מהבתים הפרטיים של שלושת השותפים ולא הכל באים למשרד" (עמ' 6 לפרוטוקול הדיון מיום 18.9.2006), ראייה כלשהי למידת מעורבותה בפועל של הנתבעת בניהול עסקי המשפחה. לא זו אף זו, רו"ח ר. עצמו העיד ביחס לנתבעת, כי "היה בשעתו לפי זכרוני רצון שתהיה מעורבת יותר, אך זה לא כ"כ הלך גם בגלל מגוריה בירושלים וגם בגלל שהיא אם לילדות" (שם, בעמ' 14).

בכך שהנתבעת זקפה לצורכי מס של החברות העסקיות הוצאות שונות בבית, אין משום ראייה כי עבדה עבור השותפות מהבית. השאלה היא שאלה עובדתית: האם הנתבעת ביצעה עבודה מהותית ומשמעותית עבור השותפות ומכלול הראיות בעניין זה מצביע על כך שהתשובה שלילית. יודגש כי אף התובע איננו מעלה טענה שהנתבעת עבדה מהבית.

התובע ניסה לתמוך טענותיו בדבר עבודת הנתבעת בשותפות בממצא נוסף: דו"ח מוסך מאוקטובר 2004 המעיד כי רכבה של הנתבעת – ג'יפ טויוטה משנת 1999 – נסע במהלך התקופה שמיום רכישתו ועד למועד עריכת הדו"ח, למעלה מ- 180,000 ק"מ. ב"כ התובע טענה כי "קילומטרז' כזה ניתן להסביר רק בנסיעה יומיומית למרכז וחזרה לירושלים" (עמ' 24 לפרוטוקול הדיון מיום 20.11.2006), אך הנתבעת השיבה כי הרכב שימש אותה לטיפול בכל צורכי הבית ולהסעת הבנות באזור ירושלים, להסעת בתה ע. במשך שנתיים לתל-אביב לצורך טיפולים קוסמטיים בפנים פעמיים בשבוע, לנסיעותיה למשרדי השותפות במשך תקופה של שנתיים – סביב ההיריון וחופשת לידה של אחותה, לכל הטיולים המשפחתיים והנסיעות המשפחתיות בהן נדרש רכב שיכול להכיל את כל בני המשפחה – כולל הורי התובע שהצטרפו אליהם לעיתים, ולנסיעות לתל-אביב לביקור משפחה וחברים וללימודים בקרית-אונו (שם, בעמ' 24-25).

מיותר לציין כי הטענה, ש"רק נסיעה יומיומית למרכז" יכולה להסביר את הקילומטרז' ברכבה של הנתבעת, טענה נעדרת ביסוס אינה מקובלת עלי, וממילא – אף אם היה בה אמת – ברי כי לא היה בכך כדי להוכיח את הדרוש הוכחה בענייננו. מעבר לכך, הנתבעת הסבירה במפורט את המטרות הרבות לשמן משמש אותה רכבה, והסבריה מקובלים עלי. יתכן בהחלט שאורח חייה של הנתבעת כרוך בנסיעות רבות, ובהתחשב בתקופה בה היתה אחותה בחופשת לידה במהלכה נסעה הלך-חזור למשרדי השותפות, יש בכך כדי להסביר את הקילומטרז' הגבוה שעשה רכבה, על פי דו"ח המוסך.

עוד יצוין כי במהלך השנים 1995-1996 עבדה הנתבעת בחברת "הארגז", ואף לדברי התובע "בתקופה זו עבדה פחות בעסק המשפחתי" (עמ' 28 לפרוטוקול הדיון מיום 25.9.2006). כן, אין חולק כי במהלך התקופה הרלוונטית השלימה הנתבעת תואר ראשון ביחסים בינלאומיים, לקחה קורסים בשמאות מקרקעין ובגישור וכשנה לפני הגשת התביעה ואף החלה בלימודי משפטים.

עוד יודגש כי אם הנתבעת, הנתבעת ואחותה הגיעו להסכמת חלוקת נכסי הירושה ואופן ניהול השותפות, כך שסוכם שהאם היא זו אשר תנהל את השותפות, תהא רשאית לבצע לבדה כל פעולה בקשר לניהול השוטף של הפרוייקט בחלקה 260 גוש 6497, ואכן עפ"י העדויות היתה האם הרוח החיה בניהול הנכסים ואף קיבלה הכנסה חודשית קבועה עבור ניהולה.

עוד יצויין כי ההחלטה הניהולית אשר היה בה כדי להביא להשבחת השותפות והחברה, אם אכן הושבחו, נעשתה בעיקרה כתוצאה מההחלטה לבנות דירות על הקרקע בגוש 6497 חלקה 260 למכור חלק מהדירות ולממן בכך בניית דירות להשכרה, החלטה ניהולית והשקעתית אשר נעשתה לפני חתימת השותפות על הסכם החלוקה שנעשה בשנת 1989, וכבר אז עפ"י עדות התובעת היה פרויקט הבניה בעיצומו, וכל זאת סמוך לנישואי הצדדים אשר נישאו באפריל 1988.

כך שאף מהיבט זה אין ניתן לאמר שהתובעת השקיעה במהלך חיי הנישואין מזמנה מרצה וכושר ניהולה בשותפות והשביחה אותה.

סביר להניח כי אם הבניה היתה בעיצומה בשנת 1989, ההחלטה הניהולית האסטרטגית נעשתה מספר שנים קודם ואילו נישואי הצדדים נערכו כאמור, בשנת 1988.

לפיכך, ולאור כל האמור לעיל, אני קובעת כי הנתבעת לא השקיעה עבודה ממשית - ובודאי לא עבודה ברמה הניהולית שיש בה כדי להשפיע על ערכם של נכסים – מנכסי משפחה.

מסקנה זו מייטרת, למעשה, את הדיון בשאלת עצם ההשבחה של נכסי הירושה, שכן אף אם יוכח שהנכסים הושבחו, הרי מבחינת בני הזוג המדובר בהשבחה עקב נסיבות חיצוניות לבני הזוג ולא בהשבחה הנובעת מהשקעת עבודה או משאבים משותפים להם, ומשכך אין לתובע כל זכויות בהשבחה אם היתה.

עם זאת, ולמען הסר ספק, אתיחס בקצרה גם לסוגיה זו.

השבחת נכסי הירושה

טענות התובע בעניין ההשבחה התמקדו בנכסים המכונים על ידו "נכסי לונדון".

טענתו העיקרית היא כי "נכסי לונדון" הם, למעשה, גלגול (או תחלוף) של השבחת נכסי הירושה, ולפיכך יש להעניק לו מחצית מזכויות הנתבעת בנכסים אלו. ואולם, התובע טוען כי לא ניתנה לו האפשרות לקיים חקירה מלאה לעניין נכסי לונדון, אשר "ללא ספק היו את "זרוע ההשבחה" העיקרי בתובענה זו" (פסקה 212 לסיכומים), ולהוכיח את הקשר בינם לבין נכסי הירושה בארץ, קשר העומד לדבריו, "בלב ליבה" של גרסתו בתביעה הרכושית (פסקה 233 לסיכומים).

אכן, במהלך ההליכים בתיק הגיש התובע מספר בקשות לנקוט באמצעים שיסייעו לו לחשוף מידע נוסף ביחס לנכסי הירושה וגלגוליהם במהלך השנים: בקשה לצרף כנתבעות בתביעה את אמה ואחותה של הנתבעת, את השותפות ואת חברת ת.י, ולקבל מידע מלא על כל חשבונותיהן (בש"א 50586/05); בקשה למינוי אקטואר "לשום את פירות נכסי הירושה והשבחותיה, בארץ ובחו"ל" (בש"א 55971/05); ו"בקשה לדיון בשאלה הרכושית העקרונית" ולהכרעה בה, בשלב ראשון, וכי

רק לאחר מכן יימשכו הדיונים בעניינים הרכושיים (בש"א 53142/06). כן ביקשה ב"כ התובע, במהלך הדיון מיום 20.11.2006, כי הנתבעת תחוייב להציג מסמכים לגבי "נכסי לונדון".

בקשות אלה נדחו, כאשר בהחלטה מיום 21.6.2006 (בש"א 53142/06) צויין כי:

"למבקשת הכלים למצות זכותה להוכיח טענותיה באשר רשאית להזמין עדים ולהביא ראיות לענין השבחת הנכסים, לרבות רו"ח של החברות נשוא שאלת ההשבחה, אותו זימנה לעדות, ויצויין כי אחות המשיבה השותפה עם המשיבה בחברות (יחד עם אמנן) הוזמנה להעיד.

בסופו של יום אם יקבע בהכרעה הסופית כי אכן השבחת הנכסים שאינם נכסי איזון הינה נכס בר איזון, וכי אכן הושבחו הנכסים ע"י פועלה של המשיבה, הרי שלענין פירוט גובה ההשבחה ניתן יהיה למנות מומחה לחוות דעתו בדבר שוויה המדויק של ההשבחה."

על אף זאת, ביום 18.9.2006 ניתנה, לבקשת ב"כ התובע, החלטה לפיה היא רשאית לקבל "העתקי מאזנים של חברת ת. מיום הנישואין של הצדדים עד יום הפירוד, וכן פירוט ההוצאות שעל בסיסם נערך "דו"ח הוצאות והכנסות של נכס בית" נת"2, לתקופה של שבע שנים מיום הפירוד". כן, לבקשתה, "ועל מנת ליתן לנתבע אפשרות למצות הבאת גרסתו בפני בית המשפט" הותרה הגשת חוות דעתו של רו"ח מנחם דותן, אשר בדק את מסמכי השותפות והחברה (ראה החלטה מיום 21.11.2006). בנוסף, בהחלטה מיום 17.12.2006 נענתה בקשת ב"כ התובע להזמין את האם לעדות, אף שכבר זימנה אותה לעדות חודשים קודם לכן ואחר-כך חזרה בה ואמרה שאיננה מבקשת שתבוא להעיד. עם זאת יצוין כי באותה החלטה נדחתה בקשת ב"כ התובע "להורות לעדה להגיע לדיון עם מסמכים בעניין כל הנכסים באנגליה וחברות באנגליה", מן הטעם כי, טרם נעברו המשוכות של הוכחת השבחת נכסי הירושה כתוצאה מפעולות הנתבעת והוכחת זכאות התובע למחצית ההשבחה, ומשכך טרם הגיעה העת לבחון את גובה ההשבחה הנטענת באמצעות מסמכים.

לגופן של טענות התובע בהתייחס להשבחת נכסים.

טענת התובע ביחס ל"נכסי לונדון" היא, בתמצית, כי לחברת ת., שהוקמה על ידי הירושות בשנת 1989, חברת בת בשם "א.", אשר הוקמה בשנת 1994 באמצעות הלואה בסך של כ- 1.6 מיליון ₪ מחברת ת., וכי בבעלות חברת "א." מספר נכסי נדל"ן בלונדון שנרכשו על ידה. לטענתו, מקורם של כספי ההלוואה שניתנה לחברת "א." והכספים באמצעותם נרכשו "נכסי לונדון", בהשבחתה של חברת ת. עקב הצלחת פרויקט הבניה שנוהל באמצעותה, ולפיכך, לנתבעת זכויות ב"נכסי לונדון" והוא זכאי למחציתן. יצוין כי התובע טען גם לקיומה של חברת-בת נוספת של חברת תל-און בלונדון, חברת "ה.", ואולם הנתבעת העידה שחברה זו אינה קיימת עוד, וכי למיטב ידיעתה,

חברה זו אינה קשורה לחברת ת. (עמ' 28-29 לפרוטוקול הדיון מיום 20.11.2006), ולא הובא כל מידע נוסף בעניין זה.

אכן, אין חולק כי במהלך השנים 1990-1997 ניהלה חברת ת. פרויקט בניה ברח' ... בקרית אונו. במסגרת הפרויקט נבנו 40 דירות, אשר 17 מתוכן נמכרו ותמורתן שימשה למימון הפרויקט, והיתר עומדות להשכרה. המקרקעין עליהם נבנה הפרויקט – גוש 6497, חלקה 260 – הם נכס מנכסי הירושה, ועל פי עדותו של רו"ח ר. המטפל בעסקי המשפחה, שייכים מקרקעין אלו כיום לחברת ת.:

"ת. הנכס העיקרי של ת. היה במקורו בידי השותפות ובגלל חוק עידוד השקעות הון

נאלצנו להקים חברה אי לכך הנכס הזה עבר לחב' ת..

ש. באיזה נכס מדובר.

ת. פרויקט בקרית אונו."

עמ' 11 לפרוטוקול הדיון מיום 18.9.2006

האם - שהבקיאות הרבה שהפגינה בעדותה, והבהירות של תשובותיה בכל הסוגיות לגביהן נחקרה, הוכיחה מעל לכל ספק כי היא המנהלת של עסקי המשפחה – נחקרה באשר להשבתת המקרקעין כתוצאה מפרויקט הבנייה. הערכתה הייתה כי שווי המקרקעין בגוש 6497, חלקה 260, נכון לשנת 1983 – מועד פטירת האב והוצאת צו הירושה – היה 2 מיליון דולר, וכי שווי הקרקע היום הוא 4 מיליון דולר. יצויין כי רו"ח רב. טען ששווי הקרקע היה 1.5 מיליון. אמנם הדבר לא הוכח באמצעות חוות דעת מומחה (רו"ח דותן הבהיר בעדותו כי אינו יודע אם הייתה השבחה, ראה עמ' 6 לפרוטוקול הדיון מיום 18.2.2007) ועם זאת, מטבע הדברים וכצפוי, עולה שוויה של הקרקע הבנויה על שוויה קודם הקמת פרויקט הדירות, וכנגזרת מכך, עלה גם שווי חברת ת. שהקרקע היא בבעלותה - משמע, החברה הושבחה.

עם זאת וכפי שפורט לעיל, השבחה זו לא הופקה כתוצאה מהשקעת עבודה של הנתבעת. הרוח החיה, היוזמת והפועלת בכל הקשור להשבתת קרקע זו כתוצאה מבניית דירות מכירת חלקן והשכרת הנותרות, היא האם. הבת ר. עושה עבודה טכנית יותר של השכרת הדירות והנתבעת כפי שצויין החליפה את אחותה בעת הצורך לתקופות קצרות, בעבודתה הטכנית כאמור.

עוד צויין לעיל כי האסטרטגיה וההחלטה הניהולית לבניית הדירות ומכירתן וע"י כך הושבחו המקרקעין לא נעשתה במחי חרב, בבת אחת, החלטה דוגמת זו וביצועה נפרשים על פני תקופה ונעשו כמפורט לעיל עוד לפני נישואי הצדדים או מאוד בסמוך אליהם ומשכך אין לתובע חלק בכך.

ואולם, התובע כמעט שאינו טוען דבר ביחס להשבחה זו, אלא מתמקד בגלגוליה המאוחרים.

אכן, הוכח כי חברת ת. העניקה בדצמבר 1999 הלוואה בסך של כ- 1.6 מיליון ₪ לחברת "א." – חברה, שהוקמה על ידי האם בלונדון בשנת 1994.

אין חולק כי ההלוואה הוחזרה זה מכבר, בשנת 2003, אלא שהאם טוענת כי כספי ההלוואה היו, למעשה, כספיה הפרטיים, והחברה שימשה בסך הכול צינור להעברתם לחו"ל:

"ת. קודם כל אני לא לקחתי הלוואה מהחברה אלא נתתי כסף לחברה העברתי כסף פרטי שלי לחברה והוצאתי אותו לחו"ל כי באותה תקופה לא היה אפשר להעביר כספים לחו"ל באופן פרטי אלא אם כן היה לך אישור מבנק ישראל.

...

ת. כך שבעצם זה היה כספי הפרטי שהבאתי לחברה והחברה הוציאה אותו החוצה כהלוואה לחברת הבת כאשר גם חברת הבת נולדה כתוצאה מעיסוקי שם בלונדון למטרות השקעה זה היה יוזמה שלי פרטית עשייה פרטית שלי וכספי הפרטי, נכון שהשתמשתי בחברה כמנוף ולא יותר מזה.

ש. את אומרת לי שיש לך הון פרטי למה את רוצה (צ.ל. "רואה" נ.מ.) צורך להשתמש בחברה.

ת. לא יכולתי להוציא כסף כפי שהסברתי קודם. מאז 1993 הוצאתי כספים לא מהארץ, התחלתי קניית נכסים שם וכל הקניה נעשתה דרך בנק לאומי בלונדון שמימן לי את הקניות, למעשה לא העברתי כסף לצורך רכישת נכסים בחו"ל אלא השתמשתי בבטחונות מהארץ..."

עמ' 15 לפרוטוקול הדיון מיום 4.1.2007

מר ר., רואה החשבון של עסקי המשפחה, תמך בגרסת האם:

"ש. בסעיף 2' כתוב שעפ"י הדוחות הכספיים ניתנה הלוואה בחברה באנגליה של מליון 670 אלף וקצת יותר. בשנת 99.

ת. יש הלוואה לחברת בת באנגליה שהיא מומנה מהלוואה מבעלי מניות של כמליון 800. צ. ר. החליטה להעביר את מרכז חייה ללונדון היתה צריכה מטבע חוץ לעסקיה בלונדון, הואיל בחוקי המטבע אז והפיקוח על המטבע לא אפשרו אז חוקית להעביר לחו"ל כסף אלא באמצעות חברה, אז צ. ר. השתמשה בחברת ת. הזו כצינור להעברת כסף. ולאחר מכן הכסף הוחזר לכאן ע"י צ. ר."

עמ' 9 לפרוטוקול הדיון מיום 4.1.2007

אמנם, רוי"ח ר. ציין שם כי הוא מניח שכשניתנה ההלוואה עשתה האם חוזה עם חברת ת., וביום 10.12.2006 הודיע ב"כ הנתבעת כי "בדיעבד התברר כי כלל לא נחתם הסכם הלוואה", אך האם הגישה ארבעה מסמכים אחרים שיש בהם, לדבריה, כדי להוכיח את גרסתה. המסמך הראשון הוא היתר שהעניק בנק ישראל לחברת ת. ביום 23.7.1992 להקים/לרכוש חברה באנגליה ולהשקיע בה מישראל (נת/23). המסמך השני הוא דו"ח בנק לאומי מ-4.2.96 על בטחונות לצורך נטילת הלוואה (נת/24). המסמך השלישי שהוגש הוא הסכם הלוואה בין בנק לאומי לונדון לחברת "א." מיום 9.1.1998 (נת/25), אשר למסמך הרביעי – בחינת המסמך מעלה כי הוא מעיד על העברה

חשבונאית מיום 7.12.1998 של כ- 185,000 פאונד, מחשבון מס' 31146001 לחשבון חברת "א.", כאשר על גבי המסמך, לצד הסכום שהועבר, הוספו בכתב יד המילים "מחשבוני הפרטי" - ככל הנראה, על ידי האם. טענת האם כי ההעברה לחברת "א." נעשתה ישירות מחשבונה הפרטי אינה מובנת, שכן, יסוד גרסתה בעניין זה הוא שבאותה עת לא הייתה רשאית להעביר כספים לחו"ל כאדם פרטי, וזו הסיבה שנאלצה להשתמש בחברת ת..

אם כן, ספק אם מסמך אחרון זה יש בו כדי לסייע לגרסת האם.

כמו כן, הנתבעת טענה שהנכסים שהיו של "א." עברו לבעלות אמה וכי חברת "א." כבר לא חברת בת של ת., אך העברת הבעלות לא הוכחה ואף לא נטענה על ידי האם, וממאזן ת. לשנת 2005 עולה שהיא עדיין הבעלים של א. ב-100%.

עם זאת, עדותה של האם היתה ברורה מסודרת ומהימנה ונתמכה בעדותו של רו"ח ר.. מעדותה עולה כי נלקחה הלוואה מחברת ת. לחברה באנגליה, הלוואה אשר הוחזרה. אף הם לא הוכיחה שמדובר בכספה הפרטי אותו העבירה לת. וזו הלווה את הסכום לחב' באנגליה, מכל מקום כספי הלוואה הוחזרו בשנת 2003. כך העידו האם ורואה החשבון.

העולה מן האמור הינו כי "נכסי לונדון שייכים לאם, כי לא הושבחו מכספי השבחת החברה בארץ שכן הלוואה הוחזרה ואף אם הושבחו מכספי החברה בארץ לנתבעת אין חלק בכך וברי כי לתובע אין בהם זכויות כלשהן.

הדירה ברח' ... בית הכרם

דירה זו רשומה על שם הצדדים שווה בשווה.

עצם רישום הדירה שווה בשווה ללא קשר מי מהצדדים השקיע יותר כספים מהאחר לרכישתה, מצביע על כך שכוונת הצדדים היתה כי הזכויות בדירה יהיו משותפות בחלקים שווים לצדדים ותרומתה העודפת של הנתבעת לרכישת הדירה על פני זו של התובע מהווה מתנה ממנה אליו.

אין ניתן לגלגל עתה הגלגל אחורנית ולדרוש חלוקת הזכויות עפ"י גובה ההשקעה.

הוא הדין לענין השיפוצים בבית, אף בהם לא השקיעו הצדדים סכומים זהים, אולם גם בהתייחס אליהם היתה הסכמה לחוסר שוויון בהשקעה ולא דובר כלל על שינוי הזכויות עקב זאת.

אשר לשימוש בס' 8 **לחוק יחסי ממון בין בני זוג**, שימוש בהוראות סעיף זה אפשרי לעת גירושין. בנסיבות דן טרם ארעו הגירושין.

לא זו אף זו, אין הולם בנסיבות הענין לאחר שהושקעו כספים ע"י כל אחד מהצדדים והיתה כוונה מפורשת של שיתוף שוויוני המוכחת ע"י רישום הזכויות בבית שווה בשווה בשם הצדדים, לשנות רטרואקטיבית מציאות זו בניגוד לכוונת הצדדים הספציפית – המפורשת. משכך אני קובעת כי הצדדים הינם בעלי זכויות שוות בבית. הבית ימכר בשוק החופשי, תמורתו לאחר ניכוי הוצאות ומסים בגין מכירתו תחולק שווה בשווה בין הצדדים. צד אשר יבקש לרכוש זכויותיו של האחר בבית תהיה לו זכות הראשונה לעשות כן.

מטלטלין לרבות רכבים

דין המטלטלין כדין הבית.

מקובלת עלי גירסת הנתבעת כי רוב מימון רכישת המטלטלין נעשה על ידה, אולם כמתואר לעיל, היתה הסכמה להשקעה לא שווה של הצדדים, הענקת עודף ההשקעה של הנתבעת לתובע מהווה מתנה, היתה כוונה והסכמה שהמטלטלין הם משותפים. משכך יחולקו המטלטלין בהסכמה. בהעדר הסכמה יימכרו והתמורה תחולק שווה בשווה ביניהם.

החזר הלוואות לשותפות

הנתבעת טוענת כי יש לחייב את התובע להחזיר יחד עמה הלוואות שנטלה מהשותפות ואשר שימשו את משק ביתם של הצדדים שנים רבות.

אכן חיי הכלכלה של הצדדים התנהלו כך שהנתבעת הכניסה כספים בסכומים ניכרים להוצאות הבית והתובע, למעט סכומים זניחים אם בכלל, חסך את כספיו.

הנתבעת טוענת שהיה הסכם בינה לבין שותפיה אמה ואחותה כי יכולה למשוך כספים מהשותפות כמו גם השותפות האחרות, אולם יהיה עליה להשיב סכומים אלה המהווים למעשה הלוואה מהשותפות.

משכך טוענת כי שותף בנכסים שותף אף בחיובים ועל כן על התובע להיות שותף לה בהחזרת כספי ההלוואות.

אין עמדה זו מקובלת עלי.

ראשית – אין הנתבעת יכולה לבוא להסכם עם שותפיה, למשוך מכספי השותפות ליצור חוב כלפי השותפות מבלי לשתף את התובע ומבלי להגיע להסכם עם התובע וליידע אותו שהסכומים הנכנסים להוצאות וכלכלת הבית יש להחזירם.

לו ידע התובע כי יש צפי שיהיה עליו להחזיר מחצית מהכספים כי אז יש לשער היתה התנהלותו הכלכלית שונה, היה לוקח בחשבון נסיבות אלה.

בנסיבות בהן לא יידעה הנתבעת את התובע כי מדובר בכספי הלוואה שיהיה עליה ועליו כטענתה להשיב, והתובע לא היה ער לכך, התובע הבין שהכספים ניתנים כמתנה מתוך כוונה לשימוש בהם ללא חובת החזר, וכך התנהלו הצדדים משך שנים רבות, אין ניתן לחייבו עתה בהחזר רטרואקטיבי של שנים של סכומי ניהול כלכלת הבית והוצאותיו.

מוניטין

הנתבעת טוענת כי, בכך שבמהלך שנות נישואיה לתובע ויתרה על התפתחותה האישית והמקצועית לטובת הטיפול בכל ענייני הבית וצורכי המשפחה, אפשרה לתובע לרכוש "נכסי קריירה" - כישורים, מומחיות, ניסיון ומוניטין אישי בתחום עבודתו כרופא, המיתרגמים לכושר השתכרות גבוה.

לפיכך, היא טוענת, גם לה חלק ב"נכסי הקריירה" שרכש התובע ויש לקבוע את גדר זכאותה בהם.

מנגד, התובע טוען כי הוא שזכאי לחלק במוניטין העסקי של הנתבעת, "המנהלת עסקים חובקי עולם", וכי הוא כלל אינו בעל מוניטין, וקל וחומר שאינו בעל מוניטין הניתן לכימות.

ואולם, גרסת התובע באשר לעבודת הנתבעת נדחתה זה מכבר, ומשכך מתייתר הדיון בטענותיו בהקשר זה; ברי כי הנתבעת, שעבדה בעסק המשפחתי רק בתקופות מסוימות ובהיקף מוגבל ביותר, לא רכשה מוניטין כלשהו.

אשר לתובע –

אין חולק כי במהלך שנות נישואיו לנתבעת התפתח רבות מבחינה מקצועית וכיום הוא רופא מומחה המועסק בבית החולים ... בירושלים; התובע איננו בעל קליניקה פרטית כי אם שכיר בבית החולים לפיכך, והיות ואין בבעלות התובע קליניקה פרטית, השאלה העומדת לדיון הינה האם לנתבעת זכויות במוניטין האישי שרכש.

לאחרונה נקבעה בבית המשפט העליון "הלכת פלונית", לפיה חלה חזקת השיתוף גם על נכסי קריירה, לרבות מוניטין אישי.

וכך, בין היתר, נקבע שם:

"לפי דרכה של הלכת השיתוף, אין לשלול מבן הזוג האחד את חלקו בפירות נכסי הקריירה של בן הזוג האחר, זאת בעבור התמיכה והעזרה שהוא העניק לו, לאמור: בעבור חלקו של הקשר הזוגי בשיפור כושר השתכרותו.

...

התחשבות על תרומה אינדיווידואלית אינה עולה בקנה אחד עם אופיים הרווח של הנישואין. ככל שצדדים רוצים להיכנס למסגרת של נישואין ולקבוע הסדר אחר ביניהם, עליהם להסכים על כך מפורשות. במסגרת אותו "הסכם מכללא", כך נראה, אין זה סביר לומר שבן-זוג אחד הסכים לוותר מעצמו ולסייע בפיתוח כושר ההשתכרות של בן-הזוג האחר, מבלי שהובטח לו ליהנות מכך במקרה של גירושין."

בע"מ 4623/04 - פלוני נ' פלונית. [פורסם בנבו]. ההדגשה שלי, נ.מ.

אמנם, בני הזוג שעניינם נדון בע"מ 4623/04 הנ"ל נישאו זל"ז בשנת 1971 ופסק הדין מתייחס למשטר הרכושי החל עליהם - חזקת השיתוף, ואילו בענייננו חל על הצדדים חוק יחסי ממון ומשטר איזון משאבים הקבוע בו, אך בפסיקה כבר הובעה הדיעה כי מוניטין אישי הוא נכס בר חלוקה האמור להיכלל גם במסגרת איזון המשאבים בין בני זוג (ראה החלטתו של כב' השופט רובינשטיין בע"מ 5879/04 פלוני נ' פלונית, פ"ד נט(1), 193, וכן: תמ"ש (באר-שבע) 15485/03 - צ. א. נ' צ. אל. [פורסם בנבו]), ואכן, כפי שמציין כב' השופט טפרברג בפסק דינו בתמ"ש 15485/03 הנ"ל, כבר נפסק כי "אין סיבה שתצדיק קביעת משטר רכושי שונה בהלכת השיתוף, מזו הקבועה באיזון משאבים על פי חוק" (ע"א 806/93 הדרי נ' הדרי. פ"ד מח(3), 685). בע"מ 4623/04 הנ"ל אף מציין כב' השופט ריבלין כי "התפישה המתאימה לחלוקת "נכסי הקריירה", גם בגדר הלכת השיתוף, דומה לזו הגלומה בהסדר איזון המשאבים. יש לבחון את הפער שנוצר בין בני הזוג עקב הנישואין, ולאזן אותו בכסף או בשווה כסף." (ראה פסקה 21 לפסק הדין).

אם כן, אין מניעה לכלול בנכסי האיזון גם נכסי קריירה שנרכשו על ידי בני זוג במהלך שנות נישואיהם.

ועם זאת, נקבע כי "הפתרון לכל מקרה יקבע לפי האיזון הפרטני בחייהם של בני הזוג שיבואו בפני בית המשפט" וכי "הצורך להיזקק לחלוקה של נכסי הקריירה יתעורר בעיקר במקרים מובהקים שבהם נוצר פער ממשי וברור בין בני הזוג מבחינת כושר ההשתכרות שלהם – פער שנובע מכך שאחד מבני הזוג נטל על עצמו ויתור משמעותי מבחינת ההתפתחות המקצועית והתמקד במרחב הביתי, ובכך אפשר לבן-הזוג האחר להשיא את כושר השתכרותו" (ראה פסקאות 11 ו-23 לפסק הדין בע"מ 4623/04 הנ"ל, ההדגשות שלי, נ.מ.).

אכן, מרכיב הויתור שעשה כל אחד מבני הזוג עבור העזר שכנגד הוא מרכיב משמעותי; בעבר חיווייתי אף אני את הדעה כי אם יהיה מקום להכיר במוניטין או בכושר השתכרות כנכס משותף ולחלקו בין בני הזוג, יהיה זה בנסיבות בהן נוצר אי שוויון ופגיעה באחד מבני הזוג, שכן אותו בן זוג אשר תמך כלכלית בבן הזוג רוכש המוניטין או כושר ההשתכרות, דאג לצרכי הבית והילדים - לא רכש מקצוע לעצמו, ולאחר שבן הזוג האחר רכש את המוניטין או כושר ההשתכרות נטש אותו בן זוג את בן הזוג התומך (ראה פסק דיני בתמ"ש (ירושלים) 5704/01 - ר.א. נ' א.א. [פורסם בנבו]).

נסיבות אלה אינן מתקיימות בענייננו.

אכן, עוד טרם נישואיו בחר לעצמו התובע אפיק מקצועי תובעני במיוחד והחל במסע הכשרה ארוך ומפרך; אולם יודגש, כי עת נישאו הצדדים רכש כבר התובע את מקצועו כרופא, והתפתחותו המקצועית הושתתה על עבודתו בבית החולים, ברם, כאמור, היסוד העיקרי, ההשקעה בלימודים היתה מאחוריו עת נישאו הצדדים. עם זאת, מטבע הדברים, כשהחלו הצדדים את חייהם המשותפים נוצרה ביניהם חלוקת תפקידים מסוימת, בין היתר, על רקע עיסוקו של התובע; כך הייתה הנתבעת ל"בן הזוג הביתי" ולא החזיקה בעבודה קבועה כלשהי לאורך שנות הנישואין. ואולם, מגירסת הנתבעת עצמה עולה כי לא הייתה מנועה מלעשות כן, לו רק חפצה בכך. כאמור, במהלך שנות נישואיה השלימה הנתבעת תואר ראשון ביחסים בינלאומיים, לקחה קורסים בשמאות מקרקעין ובגישור ועתה לומדת משפטים. כן, במהלך השנים 1995-1996 עבדה בחברת "הארגז".

העולה מן האמור הינו כי, אף שנטל הבית והמשפחה הוטל בחלקו הארי על כתפי הנתבעת, הרי לא נכפה עליה ויתור משמעותי מבחינה מקצועית ואין ענייננו במקרה בו הוקרבה התפתחותו המקצועית של אחד מבני הזוג, על מזבח זו של בן זוגו.

בנסיבות אלו אינני מוצאת הצדקה לאיזון "נכסי הקריירה" שרכש התובע במהלך שנות נישואיו לנתבעת.

ואף אם היה מקום לקבוע חלוקת מוניטין אישי של התובע ברי שהיה מקום לעשות כן גם ביחס לתובעת אשר הינה תלמידת מכללה למשפטים, ויש צפי שתפתח מקצועית וכלכלית.

חשבונות בנק

חשבון משותף בבנק לאומי

התובע טוען כי בסמוך להגשת התביעות דגן יצרה הנתבעת בחשבון המשותף יתרת חובה של כ- 120,000 ₪, זאת במכוון ובמטרה להפחידו ולגרור אותו לחובות.

לטענתו, עוד בסמוך לפתיחת ההליכים פנה לבנק בדרישה מפורשת כי כל פעולה בחשבון תיעשה בהסכמת שני הצדדים, ובכל זאת המשיך הבנק לאפשר לנתבעת למשוך כספים, זאת לאור עסקיה ונכסיה הרבים ועל אף התנגדותו הנחרצת של התובע.

לפיכך טוען התובע כי הוא חב רק במחצית החוב שנצבר בחשבון המשותף עד למועד הקרע, וכי כל חוב שמעבר לכך יחול על הנתבעת לבדה. לחלופין הוא טוען, כי הוא חב לכל היותר במחצית החוב

שנצבר עד לסך של 25,000 ₪, שהנו מחצית ממסגרת האשראי של חשבון הבנק, ואילו הנתבעת חבה בכל שאר החוב. טענה חלופית זו מבוססת על טענת התובע, כי פנייתו לבנק ישראל בעניין זה הניבה קביעה כי אין לו חבות מעל לסך של 25,000 ₪ בחשבון המשותף, שהינו מחצית ממסגרת האשראי שהייתה בסך 50,000 ₪.

טענה נוספת שיש לתובע ביחס לחשבון המשותף היא כי הנתבעת הבריחה ממנו, בסמוך למועד הקובע, סך של 209,000 ₪, כאשר 167,000 ₪ הועברו ביום 26.9.2004 לחשבון השותפות ו- 42,000 ₪ נוספים הועברו ביום 22.11.2004 לחשבון אמה. התובע טוען כי הוא זכאי למחצית מסכומים אלו.

הנתבעת טוענת כי בהיות החשבון משותף, ומשהובהר כי חשבון זה שימש לצורכי בני הבית, כאשר התובע אינו משליש לחשבון זה ממקורותיו ולו אגורה שחוקה, על הצדדים להתחלק ביתרת החובה בחשבון בחלקים שווים ביניהם.

לדבריה, התובע נתן הוראת הגבלה לפיה כל פעילות בחשבון המשותף מחייבת חתימות שני הצדדים, אך נמנע מלצרף חתימתו לבקשת הנתבעת להפחתת הריביות שנגבו בגין יתרת החובה החריגה בחשבון.

לפיכך היא טוענת כי על הצדדים לשאת ביתרת החובה שנוצרה בחשבון המשותף שווה בשווה.

אשר ל"הברחות" הנטענות: הנתבעת הודתה בעצם העברת הסכומים מן החשבון המשותף, אך היא טוענת כי אין המדובר בהברחות אלא בהעברות של כספים שאינם משותפים ממילא. לדבריה, 167,000 ₪ שהועברו לחשבון הינם, למעשה, דיבידנד שקיבלה מחברת ת. בפברואר 2004 ו"עבר בקיזוז החזר חוב בחזרה לשותפות", ו- 42,000 ₪ שהועברו לחשבון אמה הם כספי חסכוניות עבור הילדות שנשמרו בחשבון המשותף (עמ' 39-41 לפרוטוקול הדיון מיום 20.11.2006).

כאמור, החשבון המשותף הוא במהותו חשבון הנתבעת; לחשבון נכנסו רק כספים שמשכה הנתבעת מן השותפות, וכספים אלו הם ששימשו את המשפחה לכל צרכיה והוצאותיה.

ואכן, אין הצדקה לכך שהנתבעת תישא בכל הוצאות המשפחה לבדה וברי כי על התובע להשתתף במימון ההוצאות. ואולם, ביום 22.9.2005 נקבע כי התובע ישתתף במדור הקטינות בסך של 1,500 ₪ לחודש (תמ"ש 21341/04) וביום 10.1.2006 נקבע כי ישלם מזונות זמניים בסך של 1,000 ₪ לחודש עבור כל אחת מהקטינות (בש"א 57543/05 בתמ"ש 21343/04); כמו כן, קביעה כוללת בעניין המזונות, המתייחסת לתקופה שהחל מיום 5.12.2004 – מועד הגשת תביעת המזונות, תינתן בפסק הדין בתביעה (תמ"ש 21343/04).

בנסיבות אלו, חיוב התובע לשאת במחצית יתרת החובה שנוצרה לאחר מועד הקרע יהא משום חיובו בכפל תשלום.

לפיכך אני קובעת כי הצדדים ישאו ביתרת החובה בחשבון המשותף, נכון למועד הקרע, שווה בשווה.

יתרות חובה שנוצרו בחשבון המשותף לאחר מועד הקרע, ככל שנוצרו, תיחשבנה לחוב של הנתבעת בלבד.

אשר ל"הברחות":

התובע לא הכחיש את טענות הנתבעת ביחס למהות הכספים שהועברו מהחשבון המשותף ומשכך מקובלת עלי גרסתה כי המדובר בכספי דיבידנד ובחסכוניות עבור הבנות.

כספי דיבידנד שקיבלה הנתבעת מחברת ת. הם בגדר נכס חיצוני, כפי שנקבע לעיל, ולכן לתובע אין בהם זכויות והנתבעת הייתה רשאית להעבירם לכל יעד עפ"י בחירתה.

את חסכוניות הבנות שנשמרו בחשבון המשותף יש להבטיח, אך לתובע אין כל חלק בהם.

לפיכך אני מורה כי הנתבעת תפתח חשבון חיסכון ע"ש הבנות בו ישמרו הכספים עד הגיען לבגרות.

חשבון משותף ב Netwest Bank בלונדון

התובע תובע את מחצית הכספים בחשבון.

ואולם, התובע עצמו העיד כי משך מחצית מהסכום שהיה בחשבון "עם פרוץ... נראה לי סוף 2004" וכי ניסה לסגור את החשבון (ראה עמ' 47 לפרוטוקול הדיון מיום 25.9.2006).

הנתבעת העידה כי הכספים בחשבון זה הופקדו על ידי אמה, כי התובע ביקש ממנה למשוך מחצית הכספים וכי בפועל הוציא כבר יותר מזה והחשבון נסגר (עמ' 33 לפרוטוקול 20.11.2006).

נוכח האמור אני קובעת כי, במידה והחשבון טרם נסגר, שייכת יתרת הכספים המצויה בו לנתבעת. סכומים אלו לא יילקחו בחשבון במסגרת איזון המשאבים בין הצדדים שכן התובע משך את חלקו בסמוך למועד הקובע.

חשבון ע"ש הבעל בבנק הפועלים

הנתבעת טוענת כי עם פתיחת ההליכים המשפטיים ביניהם הברית התובע מחשבון הבנק שלו סך של 735,000 ₪, (בתחילה נטען להברחות של סכומים נוספים. ואולם הנתבעת נסוגה מטענות אלו בסיכומיה) וכי עליו להשיב לה מחצית מכספים אלו בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.

התובע אינו מכחיש טענה זו, ואף הודה בפה מלא כי באוקטובר 2004 הוציא 735,000 ₪ במזומן מהחשבון והעבירם לחשבון ע"ש אחיותיו (עמ' 19 לפרוטוקול הדיון מיום 25.9.2006).

לפיכך אני קובעת כי, לעניין איזון המשאבים, יובא בחשבון הסכום בסך 735,000 ₪ שהיה בחשבון הבנק של התובע קודם ההעברות לחשבון אחיותיו, ולא סכום הכסף שנותר בחשבון ביום הקובע. הסכום הנ"ל ישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד הקרע ועד לתשלום בפועל.

זכויות סוציאליות וחסכונות

כפי שטוענים הצדדים, לכל אחד מהם מחצית הזכויות שנצברו לרעהו מיום נישואיהם ועד למועד הקרע, המימוש יהיה במועד היגמל הזכויות.

סיכומו של דבר:

הצדדים יפעלו עפ"י פסק דין זה. במקרה של מחלוקת במימושו יפנו ללשכת ההוצל"פ.

נוכח זאת שטענתו המרכזית של התובע נדחתה, ישא התובע בהוצאות ובשכ"ט עו"ד + מע"מ בגין תביעה זו בסך של 10,000 ₪, נושאים הפרשי הצמדה וריבית כדין עד לתשלום בפועל.

הותר לפרסום תוך השמטת שמות הצדדים וללא פרטים מזהים.

ניתן היום כ"א בסיון, תשס"ח (24 ביוני 2008) בהעדר הצדדים. המזכירות תמציא העתק לב"כ הצדדים.

נילי מימון 54678313-21342/04

נילי מימון, שופטת
סגנית נשיא

021342/04 תמש 630 מיה לוי
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה